

Turun yliopisto
University of Turku

LUOKANOPETTAJIEN NÄKEMYKSIÄ KOIRA- AVUSTEISESTA PEDAGOGIIKASTA

Anna Okkonen
Olivia Heinonen
Pro gradu- tutkielma
Kasvatustiede
Opettajankoulutuslaitos
Turun yliopisto
Huhtikuu 2019

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –järjestelmällä..

OKKONEN, ANNA &
HEINONEN, OLIVIA: Luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisesta pedagogiikasta

Pro gradu -tutkielma, 48 s., 2 liites.

Kasvatustiede
Huhtikuu 2019

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisesta pedagogiikasta. Tutkimme syitä sille, miksi luokanopettajat käyttävät koira-avusteista pedagogiikkaa, minkälaisia tavoitteita he ovat asettaneet toiminnalle, miten he hyödyntävät koulukoiraa opetuksessa ja millaisia haasteita se tuo työhön.

Tutkimus on luonteeltaan laadullinen ja analysoimme aineiston aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Tutkimusaineiston keräsimme sähköisellä lomakehaastattelulla, jonka jaoimme opettajien Facebook-ryhmiin ja sähköpostilla muutamalle luokanopettajalle, joiden tiesimme työskentelevän koulukoiran kanssa. Tutkimukseen osallistui 13 luokanopettajaa. Aineistosta muodostimme sisällönanalyysin mukaisesti yläluokat, alaluokat ja alkuperäisilmaukset. Pääluokan määrittelimme teorian pohjalta laatimastamme kyselylomakkeesta.

Tutkimustuloksena saimme kuvan luokanopettajien näkemyksistä koira-avusteista pedagogiikkaa kohtaan. Opettajat hyödyntävät koulukoira opetuksessaan, sillä se lisää iloa ja oppilaiden kouluviihtyvyyttä sekä kehittää sosiaalisia taitoja. Oppitunneilla koiran kanssa tehdään toiminnallisia ja ei-toiminnallisia harjoitteita. Koira toimii myös palkkiona ja oikeudenmukaisuuden mahdollistajana. Perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita kysyttäessä, opettajat kertoivat koiran edistävän niin yleisiä kuin oppiainekohtaisiakin tavoitteita. Osa aineistomme opettajista eivät ole määritelleet minkäänlaisia tavoitteita koira-avusteiselle työskentelylleen. Koulukoira tuo myös omat haasteensa työhön, jotka voivat tutkimuksemme mukaan olla joko koulu-, -oppilas- tai koiralähtöisiä.

Tutkimuksessamme koulukoira vaikutti useisiin osa-alueisiin. Aineistossa suurimmaksi syyksi koulukoiran hyödyntämiselle ilmeni koiran tuoma ilo. Ilo lisää kouluviihtyvyyttä ja kouluviihtyvyys taas lisää motivaatiota opiskeluun. Kun oppilas on motivoitunut opiskeluun, tapahtuu myös oppimista, jolloin päästään opetussuunnitelman ja opettajan asettamiin tavoitteisiin. Vaikka kaikilla aineistomme opettajista ei ollut selkeitä tavoitteita toiminnalle, heidän syynsä koulukoiran hyödyntämiselle viestivät kuitenkin, että opetussuunnitelman tavoitteita voidaan saavuttaa tiedostamattakin.

Koulukoira-toiminnalle ei ole asetettu vielä määrääviä ohjeita tai lakeja, mutta tutkimuksemme perusteella voimme todeta, että tällaisille olisi tarvetta. Koira-avusteista pedagogiikkaa hyödyntävien opettajien ja koirien tulisi käydä koira-avusteiseen työskentelyyn pätevöittävä koulutus, jotta toiminta olisi tavoitteellista, turvallista ja eettisesti oikein.

Asiasanat: koulukoira, eläinavusteinen työskentely, eläinavusteinen opetus, koira-avusteinen pedagogiikka

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
2 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Eläinavusteisen toiminnan historia	6
2.2 Eläimen vaikutus ihmiseen	7
2.3 Eläinavusteisen työskentelyn määritelmät	10
2.4 Koulukoiran soveltuvuus ja koulutus	12
2.5 Koira-avusteisessa opetuksessa huomioitavaa	13
2.6 Miten koulukoira tukee opetussuunnitelman tavoitteita	15
3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ	17
4 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄ	18
4.1 Aineiston hankinta	18
4.2 Aineiston esittely	20
4.3 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	21
5 TUTKIMUSTULOKSET	23
5.1 Koulukoiran käytön syyt	23
5.2 Koulukoiran käyttö opetuksessa	26
5.3 Opetussuunnitelman tavoitteiden edistäminen	28
5.4 Koulukoiran tuomat haasteet	30
6 POHDINTA	33
6.1 Johtopäätökset	33
6.2 Tutkimusetiikka ja luotettavuus	41
6.3 Lopuksi	44
LÄHDELUETTELO	46
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Koira-avusteinen pedagogiikka on melko uusi menetelmä suomalaisessa peruskoulussa, mutta viime aikoina tietoisuus ja tutkimusten teko aiheesta on lisääntynyt huomasti. Useissa koulukoiria koskevissa pro gradu -tutkielmissa aihetta lähestytään oppilaiden näkökulmasta, mutta me halusimme haastatella luokanopettajia ja kuulla heidän näkemyksensä koulukoirien hyödyntämisestä ja työskentelyn pedagogisesta merkityksestä. Tutkimuskysymystemme avulla selvitimme, miksi luokanopettajat käyttävät koulukoira opetuksessaan, miten he hyödyntävät koira opetuksessa, millaisia tavoitteita he ovat asettaneet toiminnalle sekä millaisia haasteita koulukoira tuo työhön. Tutkimuksella haluamme tuoda esille koira-avusteisen pedagogiikan hyötyjä ja lisätä tietoisuutta aiheesta, kriittistä näkökulmaa unohtamatta.

Koira-avusteiselle pedagogiikalle on oma määritelmänsä. Ikäheimon mukaan (2013B) eläinavusteinen opetus (Animal-Assisted Pedagogy) on toimintaa, jota voi tehdä koiraansa perehtynyt opettaja kouluissa. Eläinavusteisen opetuksen tulisi hänen mukaansa olla tavoitteellista toimintaa. Koiralla voi olla useita tehtäviä luokassa, kuten koulutehtävissä avustaminen tai oppilaan lukemisen kuuntelu. Koira voi myös toimia rauhoittavana tekijänä, auttaa tuntoaistin ja katsekontaktin opettelussa tai auttaa tavaroiden hakemisessa. (Latvala-Sillman 2018.) Opettajat, jotka hyödyntävät koira-avusteisuutta, käyttävät koira sekä oppilaiden motivointiin sekä hyvinvoinnin kohottamiseen ja tämän lisäksi suunnittelevat myös tavoitteellista ja opetuksellista toimintaa koira hyödyntäen.

Eläinten positiivisista vaikutuksista ihmisiin on tiedostettu ja mielestämme koulukoiria tulisi pelkästään jo tämän takia hyödyntää kouluissa. Ihmisen oksitosiinisysteemin eli elimistön turvajärjestelmän aktivoitumista pidetään yhtenä tärkeänä tekijänä eläimen ja ihmisen välisen suhteen vaikutuksista. Eläin vaikuttaa myönteisesti ihmiseen ja päinvastoin. (Ikäheimo 2013A.) Tämän lisäksi koira vaikuttaa psyykkiseen hyvinvointiin motivoimalla ja antamalla positiivista palautetta. Koiran kanssa toimiminen kohentaa itsetuntoa ja koiran avulla oppiminen ja opiskelu ovat helpompaa. (Latvala-Sillman 2018.) Lisäksi koira lisää kunnioitusta muita ihmisiä ja eläimiä kohtaan, vastuullisuutta ja kouluviihtyvyyttä (Anderson 2007). Aineistomme opettajien näkemykset koulukoirista ovat aikaisempien tutkimustulosten mukaisia. Opettajat ovat sitä mieltä, että koira tukee

oppilaiden oppimista ja kehitystä. Heidän mielestään koira auttaa myös sosiaalisten taitojen kehityksessä ja empatiakyvyn lisääntymisessä. (Daly & Suggs 2010.)

Tutkimuksen teoriaosuudessa esittelemme eläinavusteisen työskentelyn laajoja hyötyjä ja toimintaperiaatteita sekä aiheesta tehtyjä tutkimuksia. Ensimmäisenä esittelemme ihmisen ja eläimen yhteistä historiaa sekä eläimen positiivisia vaikutuksia ihmiseen. Seuraavaksi selvennämme eläinavusteisen työskentelyn käsiteviidakkoa ja esittelemme koulukoiran koulutusta ja pätevyyssehtoja. Pohdimme myös koulukoiran tuomia haasteita ja siihen liittyviä turvallisuuskysymyksiä. Lopuksi syvennymme vielä perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja pohdimme, miten koulukoira tukee tavoitteiden täyttymistä.

Tutkimus on toteutettu sähköisellä lomakehaastattelulla, johon on vastannut 13 luokanopettajaa, jotka hyödyntävät koulukoiraa opetuksessaan peruskoulun vuosiluokilla 1-6. Aineisto on analysoitu aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Tulososiossa esitellään tutkimuksen tuloksia, joita peilataan aiempiin tutkimustuloksiin sekä opetussuunnitelman tavoitteisiin. Tutkimuksemme lisää alan suomenkielistä tutkimustietoa ja toivottavasti hyödyntää koira-avusteisesta pedagogiikasta kiinnostuneita opettajia ja kasvattajia.

2 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Eläinavusteisen toiminnan historia

Eläimen ja ihmisen suhde on ikivanha, sillä ihminen on varhaishistoriastaan asti asunut ja työskennellyt eläinten kanssa (Ikäheimo 2013A). Ihmisen ja koiran väitetään työskennelleen yhdessä jo 30 000 vuotta, ja koira on ensimmäinen eläin, jota ihminen on käyttänyt hyödykseen jokapäiväisessä elämässään (Klementtilä 2013). Vanhimmat arkeologiset löydöt ihmisten ja koirien välisestä yhteistyöstä ovat 11 000-14 000 vuotta vanhoja. Niistä on löydetty koira haudattuna ihmisen kanssa, joka viestittää vahvaa molemminpuolista kiintymyssuhdetta. (Serpell 2011.) Alun perin metsästyksellä ja keräilyllä eläneet heimot tarvitsivat koiria metsästykseseen ja suojaaksi pedoilta. Näin koirat antoivat ihmisille mahdollisuuden kehittyä metsästäytönsä ja ihmiset ansaitsivat etulyöntiaseman kilpailijoihinsa. Koira on toiminut alusta asti avun lisäksi myös seurana ihmiselle. (Klementtilä 2013.)

Antiikin ja keskiajan aikaan koira oli tärkeä apuri ja niitä oli jalostettu moniin tarkoituksiin esimerkiksi paimenkoiriksi, vahtikoiriksi ja metsästyksikoiksi. Koira tarjosi ihmiselle seuraa, apua, lohtua ja turvaa. Koirien merkitys hyötykäyttöön oli huomattavasti keskeisempi silloin kuin nykyaikana, kun koneet ovat korvanneet monet koirien tekemät työt. (Klementtilä 2013.) Euroopassa lemmikin pito tuli hyväksyttäväksi vasta 1700-luvulla, koska ennen sitä ihmisen ja eläimen välistä läheisyyttä pidettiin paheksuttavana. Senkin jälkeen lemmikkejä oli vain eliitillä. Vasta varhaismodernin ajan loppupuolella lemmikit alkoivat levitä kaikkiin sosiaaliluokkiin länsimaissa. (Serpell 2011.)

Suomalaisissa kodeissa on lemmikkeinä yli 600 000 rekisteröityä koira ja merkittävästi myös muita kotieläimiä. Ajan myötä eläinten asema on muuttunut lähemmäksi perheenjäsenen statusta ja kodin lemmikki vaikuttaa syvästi ihmisen koko hyvinvointiin. Eläimen kohtaamisen vaikutukset eivät ole siis hetkellisiä, vaan vaikutukset ovat syvällisiä ja monitasoisia. (Ikäheimo 2013A.) Nykypäivänä koirat toimivat hyvin monenlaisissa tehtävissä, kuten liikuntavammaisten avustajina, diabeetikoiden hypokoirina ja poliisissa huumekoirina (Ahonen 2013).

Eläimen hyödyntäminen osana kuntoutustyötä ei ole uusi keksintö, sillä Florence Nightingale ymmärsi eläinten terapeuttisen potentiaalin jo 1800-luvun lopussa. Häntä pidetäänkin yhtenä modernin hoitotyön edelläkävijänä ja eläinavusteisen terapian syntyyn vaikuttaneista henkilöistä. Nightingale huomasi, että pienet lemmikkieläimet vähentävät ahdistusta lapsilla sekä aikuisilla, jotka asuvat psykiatrisissa laitoksissa. 1930-luvulla Sigmund Freud hyödynsi koiraansa psykoterapiaistuntojen apuna ja tulkitsi potilaan jännittyneisyyttä sen mukaan, miten lähelle tai kauas hänen koiransa asiakkaasta jäi. Hän myös huomasi asiakkaiden kommunikoivan koiran kautta ja näin koira helpotti terapeutin ja asiakkaan välistä vuorovaikutusta. (Kahilaniemi 2016.)

Lastenpsykologi Boris Levinson tunnetaan eläinavusteisen terapiamuodon perustajana. Hän aloitti eläinavusteisen terapian 60-luvulla huomatessaan vaikeista kommunikaatio-ongelmista kärsivien lasten pystyvän kommunikoimaan koiran kanssa. Koira toimi ikään kuin siltana terapeutin ja lapsen välillä. Siitä lähtien on eläinavusteisen terapian käyttö ja suosio lisääntynyt jatkuvasti Yhdysvalloissa. (Chandler 2005.) Levinson oli myös sitä mieltä, että lapset, joilla oli emotionaalisia ongelmia ja jotka olivat kokeneet vaikeuksia suhteissaan aikuisiin, loivat yhteyden koiraan helpommin ja nopeammin kuin aikuisiin. Syynä tähän on eläimen kyky olla lapselle turvallinen, hyväksyvä ja osoittaa tälle huomiota ja kiintymystä. (Serpell 2011.)

2.2 Eläimen vaikutus ihmiseen

Eläimen kanssa vuorovaikutuksessa oleminen on yksi sosiaalisen käyttäytymisen muoto ja tällä vuorovaikutussuhteella on positiivinen vaikutus immuunijärjestelmään, kivun hallintaan, lisääntyneeseen luotettavuuteen sekä luottamukseen toisia ihmisiä kohtaan (Kahilaniemi 2016). Lisäksi vuorovaikutus koiran kanssa lisää rakkaushormonin eli oksitosiinin määrää aivoissa ja samalla vähentää stressihormonin eli kortisolin määrää (Latvala-Sillman, 2018). Koiran käsittely laskee sykettä, alentaa verenpainetta, lisää yleistä hyvinvointia sekä vähentää pelkotiloja, ahdistusta ja masentuneisuutta. Se myös lisää oppilaiden hyvää käytöstä ja samalla vähentää aggressiota ja väkivaltaisuutta. (Zents, Fisk & Lauback 2017.) Eläimen ja ihmisen välinen suhde parantaa tutkitusti oppimista, turvallisuudentunteen kokemusta sekä itsetuntoa (Kahilaniemi 2016).

Psyykkiseen hyvinvointiin koira vaikuttaa motivoimalla ja antamalla positiivista palautetta. Sen kanssa toimiminen kohentaa itsetuntoa ja koiran avulla oppiminen ja opiskelu on helpompaa. Koiran vaikutus sosiaaliseen hyvinvointiin pitää sisällään koiran tarjoaman avun keskustelun aloituksessa ryhmässä toimiessa. Ryhmäytyminen on helpompaa ja yksilön rohkeus osallistua ryhmän toimintaan kasvaa koiran ollessa läsnä. (Latvala-Sillman 2018.) Koiran läsnäolo lisää luottamusta ihmisten välillä ja vähentää aggressiivista käyttäytymistä. Lisäksi koiralla on positiivinen vaikutus lasten empatiakykyyn ja itsenäisyyteen. (Beetz, Uvnäs-Moberg, Julius & Kotrschal 2012.)

Oppilaat, joilla oli todettu oppimisen viivästyminen tai autismi, kehittyivät päätöksenteossa, ongelmanratkaisussa ja vuorovaikutuksessa niin aikuisten kuin vertaistensa kanssa ja heidän kielellinen ilmaisunsa parani, kun luokassa oli eläin (Gee 2011). Olemassa olevien tutkimusten perusteella, joissa tutkitaan eläinten vaikutuksia oppilaisiin, tulokset voidaan jakaa kuuteen kategoriaan:

1. empatiakyvyn kehittyminen
2. fyysisten ja motoristen taitojen kehittyminen
3. kommunikaatiotaitojen ja lukemisen edistyminen
4. emotionaalisen hyvinvoinnin kokeminen
5. surusta selviytyminen
6. kognitiivisten taitojen kehittyminen ja oppimiseen motivoituminen

(Gee 2011.)

Lapsi alkaa huomioimaan eläimen tunteita 3-7 vuoden iässä. Hän osoittaa empatiaa ja tunnistaa lemminkin pelkoa ja kipua, mutta ymmärtää, että ihminen ja eläin osoittavat kiintymystä eri tavoin. On huomattu, että lapsi, joka luo suhteen eläimen kanssa tuntee enemmän empatiaa myös muita ihmisiä kohtaan. (Gee, 2011.)

Gee kertoo aikaisemmassa tutkimuksessaan, että esikouluikäiset lapset suoriutuivat motorisia taitoja vaativasta tehtävästä paremmin koiran ollessa läsnä kuin ilman koira. Lapset suorittivat tehtävät nopeammin ja virheettömämmin. Heidän päätelmänsä oli, että koira on tehokas motivaattori. (Gee 2011.)

On paljon tutkimuksia, jotka osoittavat, että eläimen läsnäolo lisää kommunikaatiota. Serpell (2000) arvioi tutkimuksessaan, että yli 70 % kaikkien ikäluokkien lapsista on taipumus puhua eläimille ja uskoutua niille. Eräässä tutkimuksessa observoitiin yhden alakoulun oppilaita kuukauden ajan ilman koiraa, ja toinen kuukausi niin, että koira oli luokkahuoneessa. Tutkijat saivat tulokseksi, että koiran ollessa luokkahuoneessa oppilaiden aggressiivisuus ja ylivilkkaus väheni, etenkin pojilla. Sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja keskittyminen opettajaan puolestaan lisääntyivät. (Gee 2011.)

Anderson ja Olsson tutkivat miten koira luokkahuoneessa vaikuttaa tunnehäiriöisten lasten emotionaaliseen vakauteen ja heidän kykyynsä oppia. He havainnoivat lapsia, haastattelivat heitä ja heidän huoltajiaan. Koiran läsnäolon huomattiin olevan vaikuttava tekijä lasten emotionaalisisessa tasapainossa ja ennaltaehkäisevän tunnekuohuja. Positiivisia vaikutuksia oli myös koulumyönteisen ajattelun nousu sekä vastuun, kunnioituksen ja empatian lisääntyminen. (Gee, 2011.)

Tutkimusten mukaan, koiran läsnäolo laskee myös ihmisen kortisolitasoa. Kortisolin eli stressihormonin huomattiin laskevan huomattavasti tutkimuksessa, jossa ihminen vietti aikaa oman tai tuntemattoman koiran kanssa. Vastaavasti kirjan lukeminen ei laskenut kortisolitasoa yhtä tehokkaasti. Koira todettiin jopa tehokkaammaksi kuin toisen ihmisen seura. (Beetz ym. 2012.)

9-vuotiaana lapsi ymmärtää jo kuoleman väijäämättömyyden ja peruuttamattomuuden, jolloin avoin keskustelu kuolemasta lapsen kanssa on äärimmäisen tärkeää. Yksi tapa tällaiseen keskusteluun on käyttää mahdollista tilannetta hyödyksi, kuten lemmikin kuolemaa. Näin lapsella on mahdollisuus opetella suremista ja menetystä. (Gee 2011.) Vaikeissa tilanteissa ja surun hetkellä voidaan myös hyödyntää koiraa tukena, sillä useissa tutkimuksissa on huomattu koiran lieventävän merkittävästi pelkoa ja ahdistusta. On havaittu, että jo 15 minuutin vuorovaikutus koiran kanssa vähensi koehenkilöiden pelkoa ja ahdistusta. (Beetz ym. 2012.)

Gee kollegoineen uskoo tutkimuksensa perusteella koiran läsnäolon sallivan esikouluikäisten lasten keskittyvän annettuun tehtävään paremmin. He uskovat myös koiran tarjoavan motivaatiota suorittaa tehtävä paremmin. (Gee 2011.) Oppilaat kiinnittävät opettajaan enemmän huomiota ja he kuuntelevat tätä paremmin, kun luokassa on koira. Koiran läsnäolon on huomattu tukevan keskittymistä, tarkkaavaisuutta,

motivaatiota ja stressin säätelyä, jotka johtavat parempaan oppimiseen ja suorituskykyyn. (Beetz ym. 2012.)

Lukemiseen liittyen on tehty paljon tutkimusta, ja sitä varten koulutetaan lukukoiria. Myös Suomessa lukukoirat ovat koulukoiria tunnetumpi ilmiö. Ensimmäistä kertaa koiraa käytettiin lukemisen apuna Salt Lake Cityssa, Yhdysvalloissa, kun Intermountain therapy animals perusti lukukoiratoimintaan perustuvan R.E.A.D- ohjelman (Reading Education Assistance Dogs). (Intermountain Therapy Animals.) Ohjelman tulokset ovat vaikuttavia. Kaikkien tutkimukseen osallistuvien lasten lukutaito parani huomattavasti tutkimusjakson aikana. (Gee 2011.)

2.3 Eläinavusteisen työskentelyn määritelmät

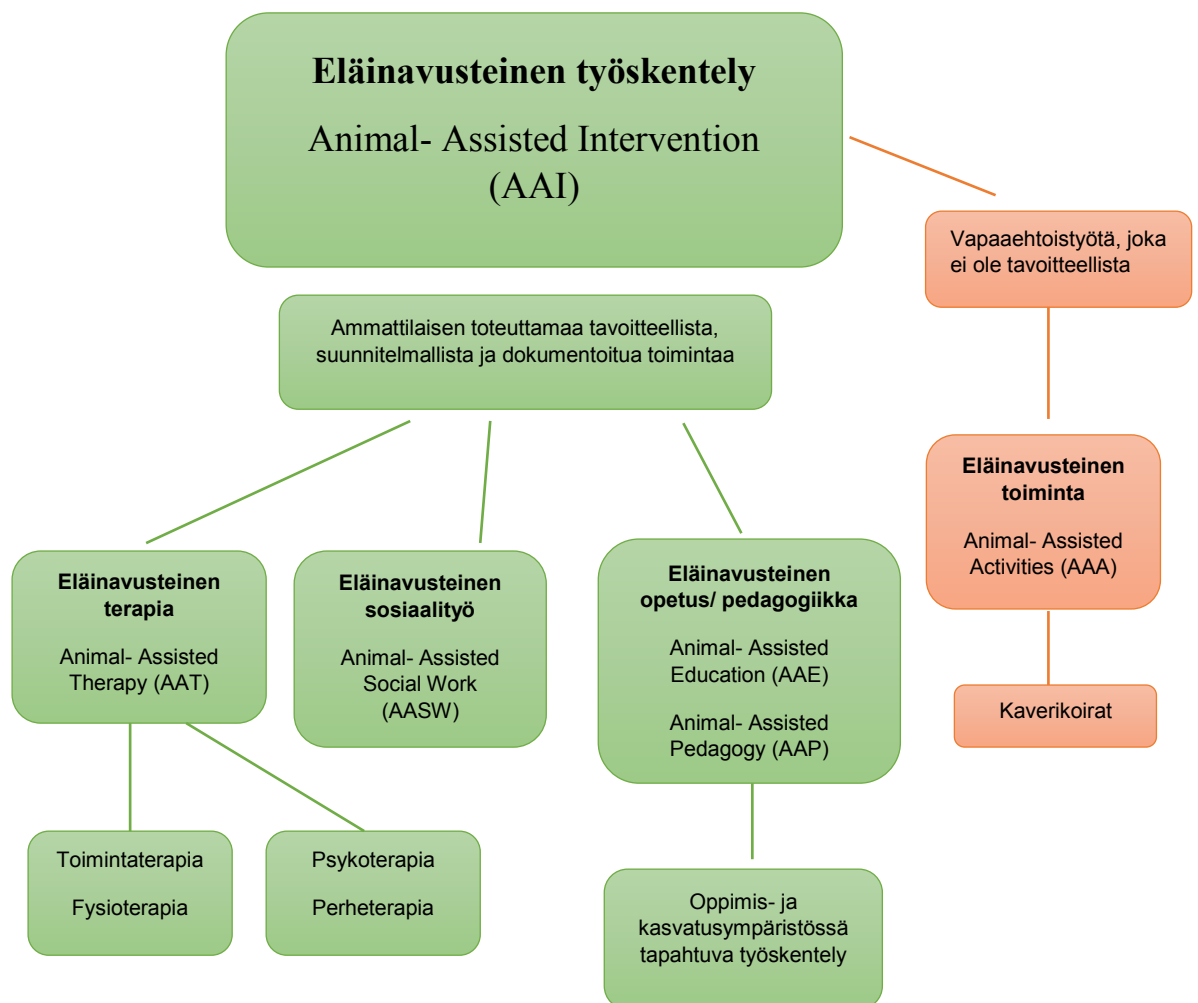
Eläinavusteisia työskentelymuotoja on monia, ja niihin liittyvä termistö on vasta vakiintumassa suomen kieleen. Ala on melko uusi ja tietoisuus vähäistä, mutta lisääntymässä jatkuvasti. Eläinavusteinen työskentely voidaan määritellä ja jaotella eri tavoilla työtavan mukaan. (Kahilaniemi 2016.)

Eläinavusteisella interventiolla pyritään vaikuttamaan yksilön tai ryhmän terveyteen ja käyttäytymiseen. Keskeisimpänä tavoitteena on saada myönteisiä vaikutuksia, jotka edesauttavat asiakkaan terveydentilaa. Työskentelymuodon oleellisena toiminnallisena menetelmänä ja työkaluna hyödynnetään eläintä. Eläinavusteisen työskentelyn tulisi olla suunnitelmallista, tavoitteellista sekä dokumentoitua sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden ammattilaisen toteuttamaa työtä, jossa harjoituksia voidaan toteuttaa joko eläimen läsnä ollessa tai nivoa aiheita muulla tavoin eläinteeman ympärille. (Kahilaniemi 2016.)

Eläinavusteinen työskentely (Animal- Assisted Interventions) on kattotermi, joka pitää sisällään kaikki eläinavusteisen työskentelyn eri muodot. Eläinavusteinen terapia (Animal-Assisted Therapy) on ammattilaisen tekemää tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään ihmisen fyysiseen, sosiaaliseen, emotionaaliseen tai kognitiiviseen hyvinvointiin. Ratsastusterapia on yksi eläinavusteisen terapian muoto, joka on Suomessa KELA:n hyväksymä terapiamuoto. Eläinavusteinen opetus (Animal-Assisted Pedagogy) on koulussa opettajan, yleensä oman koiransa kanssa, tekemää ainakin osittain tavoitteellista toimintaa. (Ikäheimo 2013B.) Näiden lisäksi on vielä eläinavusteinen

sosiaalityö (Animal-Assisted social work) (Kahilaniemi 2016). Ero eläinavusteisen toiminnan ja eläinavusteisen terapian välillä on, että eläinavusteisessa toiminnassa työskennellään yleensä oppilas- tai lapsiryhmän kanssa, kun taas eläinavusteisessa terapiamuodossa toiminta keskittyy yksilöön (Jalongo, Astorino & Bomboy 2004).

Eläinavusteisesta työskentelystä, joka sisältää kaiken edellisen, poikkeaa eläinavusteinen toiminta (Animal-Assisted Activity). Se on yleensä vapaaehtoisvoimin tapahtuvaa, eitävoitteellista toimintaa, jonka tehtävänä on yleensä lisätä hyvinvointia ja hyvää mieltä. Esimerkiksi lukukoiratoiminta on tällaista toimintaa. (Ikäheimo 2013B.) Toiminta painottuu lähinnä yksittäisiin vierailuihin esimerkiksi erilaisissa hoitokodeissa ja laitoksissa (Kahilaniemi 2016).

Kuvio 1 Eläinavusteisen työskentelyn määritelmät Kahilaniemeä (2016) mukaillen.

2.4 Koulukoiran soveltuvuus ja koulutus

Koulukoiriksi kutsutaan koiria, jotka työskentelevät peruskouluissa oppilaiden kasvatuksellisenä tukena. Vaikka mitään määrääviä normeja ei koulukoira-toiminnalle ole asetettu, on suositeltavaa, että koira ja ohjaaja käyvät soveltuvuuskokeen sekä koira-avusteinen kasvatus- ja kuntoutustyökoulutuksen. (Ahonen 2013.) Eläinavusteisessa interventiossa käytettävän koiran tulee aina olla hyväkäytöksinen, peruskoulutettu, turvallinen sekä asianmukaisesti rokotettu eikä se saa osoittaa pelon tai aggressiivisuuden merkkejä asiastilanteissa. Ammattihenkilö eli opettaja on vastuussa siitä, että koira on työskentelyyn soveltuva ja kestää muuttuvia tilanteita sekä riittävästi erilaisia häiriötekijöitä. Opettajan velvollisuus on huolehtia, että koira on peruskoulutettu turvallisilla ja positiivisilla menetelmillä. Tämän lisäksi on suositeltavaa käyttää koira ennen työskentelyn aloittamista soveltuvuuskokeessa, jossa eläimen käyttäytymiseen perehtyneet asiantuntijat arvioivat koiran soveltuvuutta kyseisiin työtehtäviin. (Kahilaniemi 2016.)

Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry järjestää yhdessä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa koulutuksia, josta koira voi saada virallisen kasvatus- ja kuntoutuskoira-tittelin. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry.) Koulutus on suunnattu kasvatus-, kuntoutus- ja sosiaalialalla työskenteleville, jotka käyttävät koira-apuna työssään. Toiminnassa pyritään tavoitteellisuuteen sekä ammatillisuuteen, jolloin työntekijä soveltaa menetelmää oman ammattinsa teoreettisesta taustasta ja viitekehystä käsin. (Kihlström-Lehtonen 2013.)

Koulutus sisältää tutustumista koira-avusteisen työskentelyn perusteisiin sekä eettisiin näkökulmiin, jotka ohjaavat työtä. Koulutuksessa käsitellään myös koirien elekieltä sekä tehdään käytännön kontaktiharjoituksia koirien kanssa. Kurssin päättää soveltuvuuskoe, jonka läpäiseminen tukee sitä, että voi jatkossa työskennellä oman koiransa kanssa. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry.)

Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry järjestää koirien soveltuvuuskokeita ja työnäyttöjä. Soveltuvuuskokeessa katsotaan koiran halukkuutta ottaa kontaktia vieraisiin ihmisiin. Työympäristö vaatii koiralta hyviä hermoja, joten koira ei saa stressaantua helposti eikä näyttää aggressiivisia taipumuksia. Soveltuvuuskokeessa testataan myös koiran

työskentelyä tulevalla työpaikalla. Koiran ei tarvitse olla tottelevaisuusvalio, mutta perustaidot tulee kuitenkin hallita. (Latvala-Sillman 2018.)

Koiran ja ohjaajan työnäyttö suoritetaan yleensä työpaikalla, jotta koiran taitoja päästään testaamaan käytännössä. Ohjaaja tekee etukäteen kirjallisen suunnitelman työnäytöstä ja tuomarit tulevat työpaikalle seuraamaan koiran ja omistajan yhteistyötä. Työnäytössä kiinnitetään huomiota siihen, että työskentely on ammatillisesti hyvin suunniteltua ja turvallista. Koiran työskentelystä pitää olla asiakkaalle hyötyä eikä työ myöskään saa rasittaa koira liikaa. Työnäytössä seurataan, voiko ohjaaja keskittyä asiakkaaseen ja pystyykö koira toimimaan ammattilaisen apuna itsenäisesti, sillä työn fokuksena on asiakas, ei koira. Koiran on oltava työskentelyn aikana täysin ohjaajansa hallinnassa. (Latvala-Sillman 2018.)

2.5 Koira-avusteisessa opetuksessa huomioitavaa

Kun koira on luokkahuoneeseen, liittyy siihen omat riskinsä. Koiran ja lapsen toimiessa yhdessä, on aina mahdollisuus tahattomalle loukkaantumiselle, yhteentörmäykselle tai onnettomuudelle. Koiran pureman mahdollisuus on myös aina olemassa. Tällaiset tapaturmat voidaan kuitenkin välttää opettamalla lapsille oikea tapa toimia koiran kanssa. Monet lapset saattavat myös pelätä koiria. Tällöin suositellaan, ettei koiran kanssa toimimista tyrkytetä, vaan annetaan lapsen tarkkailla koira kauempaa. Lapsi uskaltautuu käsittelemään koira nopeasti, kun näkee vertaistensa työskentelevän ja leikkivän sen kanssa. Lisäksi aikuisen jatkuva läsnäolo on välttämätöntä, kun koira tuodaan luokkahuoneeseen. (Gee 2011.)

Allergiat tulee myös ottaa huomioon, kun koulussa ollaan aloittamassa koira-avusteinen toiminta. Asia tulee selvittää niin oppilaiden kuin muun henkilökunnankin osalta. Tila, jossa koiran kanssa toimitaan, tulisi olla rajattu ja hyvin ilmastoitu, jotta eläinpöly ei pääsisi leviämään isommalle alueelle. Koira tulisi aina olla myös pesty ja harjattu ennen vierailua koulussa. Zoonosit, eli eläimistä ihmisiin tarttuvat taudit voivat myös aiheuttaa huolta ja pelkoa etenkin vanhemmissa. Ne ovat Suomessa kuitenkin hyvin harvinaisia, mutta koiralla tulee olla tarvittavat rokotukset voimassa lasten kanssa työskenneltäessä. (Gee 2011.)

Ammattihenkilön, tässä tapauksessa opettajan, tehtävänä on huolehtia eläinavusteisessa työskentelyssä koiran hyvinvoinnista sekä viihtyvyydestä työ- ja vapaa-ajan tilanteissa. Eläinsuojelulain ja asetusten vaatimuksia on noudatettava aina, kun koira on työskentelyssä mukana. Koiran terveydentila tulisi selvittää ennen eläinavusteisen työskentelyn aloittamista ja työskentely tulee aina keskeyttää siksi aikaa, mikäli koira on sairas tai sillä on kipuja. Koiran yksilölliset ominaisuudet sekä terveydentila tulee ottaa huomioon eläinavusteista toimintaa suunniteltaessa sekä toteutettaessa. (Kahilaniemi 2016.)

Ammattihenkilön tulee olla perehtynyt koiran lajityypilliseen käyttäytymisen tuntemiseen sekä tarjota sille riittävästi virikkeitä. Tämän lisäksi ammattihenkilön tulee tunnistaa koiralla esiintyvä stressikäyttäytyminen sekä osata tunnistaa ja arvioida koiran vireystilaa sekä yleistä työkykyä. Eläinavusteisessa työskentelyssä on suositeltavaa, että koira saa olla vapaana työtilanteissa, jolloin työskentely on koiralla miellyttävämpää ja sillä on mahdollisuus poistua tilanteesta niin halutessaan. Koiran riittävästä levon saannista tulee huolehtia myös työpäivän aikana tarjoamalla sille turvallinen paikka, jonne se voi vetäytyä aina tarvittaessa. Vapaa-ajalla koiran tulee saada palautua työpäivästä riittävällä levolla. (Kahilaniemi 2016.)

Kun koiraa ollaan tuomassa luokkahuoneeseen, on turvallisuus otettava huomioon. Huoltajia ja kollegoita tulisi informoida käytännöistä ja menetelmistä. On hyvä esitellä koulukoiran tarkoitus ja tavoitteet sekä antaa mahdollisuus esittää kysymyksiä. Lasten käyttäytyminen, kuten juokseminen ja huutaminen, on luonnostaan koiria provosoivaa, jolloin onnettomuuksia voi sattua. Siksi on tärkeää luoda säännöt koskien koiran kanssa työskentelemistä, jotta voidaan taata turvallinen oppimis- ja työskentely-ympäristö niin koiralle kuin oppilaillekin. (Jalongo 2006.)

2.6 Miten koulukoira tukee opetussuunnitelman tavoitteita

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on varmistaa, että koulutus on kaikille suomalaisille oppilaille tasa-arvoinen ja laadukas sekä antaa hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja edistää yhdenvertaisen perusopetuksen toteutumista. Oppilas rakentaa oppiessaan identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa, samalla luoden suhdettaan itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. (Opetushallitus 2014.)

Opetussuunnitelmassa laaja-alaiset taidot on jaettu seitsemään kokonaisuuteen, joista ajattelun ja oppimaan oppimisen, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun, itsestä huolehtimisen ja arjen taidot sekä osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentamisen ovat alueita, joita koulukoira toiminta erityisesti tukee. (Vatanen & Vesa 2017.) Ajatteluun ja oppimaan oppimiseen vaikuttavat tavat, joilla oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina sekä se, miten he ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa (Opetushallitus 2014). Koiran osoittama kiintymys vahvistaa lapsen itsetuntoa, jolloin lapsi kokee olevansa merkityksellinen muille. Sosiaaliseen ympäristöön ollaan yhteydessä vuorovaikutuksen kautta, ja sen ajatellaan tapahtuvan pääasiassa keskustelun kautta. Sanattomalla viestinnällä on kuitenkin tärkeä rooli sosiaalisissa tilanteissa. Koulukoiran kanssa työskenneltäessä oppilas oppii tulkitsemaan koiran vuorovaikutusta ja elekieltä erilaisissa tilanteissa, jolloin helpottuu myös ihmisten sanattoman vuorovaikutuksen ymmärtäminen ja vastaanottaminen. (Vatanen & Vesa 2017.)

Toinen laaja-alainen kokonaisuus ohjaa oppilasta kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun. Tavoite on, että oppilaat saavat koulussa vuorovaikutuksen kokemuksia ja sosiaalisia taitoja. Koira-avusteinen pedagogiikka lisää turvallisuuden tunnetta, joka johtaa sosiaalisten suhteiden muodostumiseen. Koira koetaan hyväksyvänä, luotettavana ja turvallisuuden tunteen luojana, jolloin sosiaalinen kanssakäyminen on helppo aloittaa eläimen innostaessa oppilaat yhteiseen keskusteluun ja leikkiin. (Vatanen & Vesa 2017.)

Itsestä huolehtimista ja arjen taitoja voidaan harjoitella koulukoiran avustuksella. Kun oppilaat ymmärtävät ja huolehtivat koiran hyvinvoinnista, oppivat he myös itsestä huolehtimisen merkityksen. Turvallisuus, sääntöjen noudattaminen ja siisteys ovat myös asioita, jotka koiran kanssa työskenneltäessä tulevat vääjäämättä esille. (Vatanen & Vesa 2017.)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen on neljäs osaamiskokonaisuus. Opetussuunnitelmassa korostetaan oppilaan luontosuhteen vahvistamista, joka auttaa ymmärtämään ympäristön suojelemisesta ja kestävästä kehityksestä. Koira luo ja vahvistaa oppilaan suhdetta luontoon ja ympäristöön. (Vatanen & Vesa 2017.)

3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tutkimuksen tehtävänä on selvittää luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisesta pedagogiikasta. Tutkittava aihe on ajankohtainen ja tärkeä, koska koulukoirien määrä on kasvussa ja koira-avusteinen pedagogiikka kasvattaa suosiotaan suomalaisessa peruskoulussa. Koemme, että on tärkeää tutkia koulukoirien merkitystä opetukseen ja oppimiseen, jotta työskentely toteutuu tavoitteellisena ja suunnitelmallisena. Haluamme osaltamme myös levittää tietoa koira-avusteisesta pedagogiikasta, sen merkityksestä ja sen hyödyistä. Kerätyn aineiston perusteella pyrimme muodostamaan käsityksen siitä, millaisena luokanopettajat kokevat koira-avusteisen toiminnan koulussa ja miten se edistää oppilaiden kasvua, kehitystä ja oppimista. Tutkimuksemme tulokset lisäävät alan tutkimustietoa sekä hyödyntävät koira-avusteisesta pedagogiikasta kiinnostuneita opettajia.

Tutkimuskysymykset:

1. Miksi luokanopettajat hyödyntävät koira-avusteista pedagogiikkaa?
2. Miten luokanopettajat hyödyntävät koulukoira opetuksessa?
3. Mitä opetussuunnitelman tavoitteita koulukoira edistää?
4. Millaisia haasteita koulukoira tuo työskentelyyn?

4 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄ

4.1 Aineiston hankinta

Toteutimme tutkimuksen haastattelemalla luokanopettajia, jotka käyttävät työssään koulukoiraa. Haastattelu toteutettiin sähköisesti strukturoidulla Webropol-lomakehaastattelulla, jonka jaoimme useisiin opettajien Facebook -ryhmiin sekä sähköpostitse muutamalla opettajalle, joiden tiesimme käyttävän koulukoiraa. Tavoitteenamme oli tavoittaa kahdeksan luokanopettajaa, mikäli vastaukset olisivat kattavia. Varauduimme siihen, että ongelmaksi saattaa muodostua haastateltavien vastausten niukkuus. Tästä syystä päätimme nostaa haastateltavien määrää ja pidimme lomaketta avoimena kauemman aikaa. Lopulta saimme 14 vastausta, joista yhden vastaajan jouduimme jättämään aineistomme ulkopuolelle, koska hän ei ollut luokanopettaja.

Sähköisessä lomakehaastattelussa kysymysten tekemisessä ja muotoilussa täytyy olla huolellinen, sillä kysymykset ja niiden muotoilu ovat keskeisiä asioita tutkimuksen onnistumisen kannalta. Tutkimuksen tulokset vääristyvät, jos vastaaja ei ajattele samalla tavalla kuin tutkija on kysymyksillään tarkoittanut. Kysymysten pitää olla yksiselitteisiä, eivätkä epämääräisiä tai johdattelevia. Kyselylomake tulee rakentaa tutkimuksen tavoitteiden ja tutkimusongelmien mukaisesti. Tutkimuskysymysten tulee olla huolellisesti harkittuja ennen kyselyn tekoa, sillä näin tiedetään, mitä aineistonkeruulla pyritään löytämään. Keskeistä kyselylomakkeen teossa on kysyä kaikki oleellinen ja karsia turhat kysymykset pois. (Valli 2010.)

Sähköisen kyselylomakkeen hyöty on, että aineistoa ei tarvitse erikseen litteroida, sillä se on valmiiksi sähköisessä muodossa vastaajan kirjoittamalla tavalla. Verkkokyselyjen suurin hyöty on se, että sillä saa nopeasti ja helposti tavoitettua suuren määrän ihmisiä, kunhan kyselyn vain jakaa oikeisiin ja potentiaalisiin sosiaalisen median alustoihin, kuten esimerkiksi Facebook -ryhmiin. Verkkokyselyistä ei myöskään aiheudu kuluja aineistokeruuvaiheessa, vaikka vastaajat asuisivat eri puolilla Suomea. (Valli & Perkkilä 2015.)

Kun kyselyn jakaa sosiaaliseen mediaan, voi siihen vastata kuka haluaa, eikä tutkija voi rajata vastaajia juurikaan. Emme valikoineet tutkittavia yksilökohtaisesti, joten tutkimustuloksia analysoitaessa ei voida noudattaa todennäköisyys otannan periaatetta. Aineiston kohdalla tulee tällöin puhua näytteestä, ei otoksesta. Verkkokyselyä tehdessä tulee miettiä, onko aineisto jollain tavalla valikoitunut ja millaiset ihmiset ovat saattaneet jäädä hankitun aineiston ulkopuolelle. (Valli & Perkkilä 2015.)

Jaoimme kyselyn Facebookin ryhmiin, joissa pääosin on vain kasvatusalan ammattilaisia ja opiskelijoita. Näitä ryhmiä olivat Alakoulun aarreaitta, johon kuuluu 35 722 jäsentä sekä Suomen opettajien ja kasvattajien foorumi #SOKF, jossa on 13 777 jäsentä. Emme kuitenkaan tiedä, kuinka paljon näissä ryhmissä on luokanopettajia, joilla on koulukoira. Kolmas ryhmä, johon kyselyn jaoimme, oli Opet ja koirat kasvatustyössä. Tähän ryhmään kuuluu 95 jäsentä, joista oletettavasti kaikki työskentelevät koiran kanssa. Ryhmään kuuluvat jäsenet eivät kuitenkaan kaikki ole alakoulun luokanopettajia, vaan osa työskentelee esimerkiksi yläkoulussa. Kysely jaettiin myös Koirat -ryhmään, jossa on 49 529 koiranomistajaa. Facebookin lisäksi lähetimme kyselyn sähköpostitse muutamalle opettajalle, joiden tiesimme työskentelevän koulukoiran kanssa. Aineistomme ulkopuolelle ovat jääneet sellaiset ihmiset, jotka eivät kuulu Facebookiin tai mihinkään ryhmään, johon kyselyn jaoimme.

Tutkimusta tehdessä on etukäteen selvitettävä, onko verkkokysely paras vaihtoehto juuri kyseisen tutkimuksen kohderyhmälle. Innokkaimmin verkkokyselyihin vastaavat 12–25-vuotiaat, kun taas vähiten vastausinnokkuutta on vanhemmissa ikäryhmissä. Vastaamista voi myös rajoittaa se, ettei kaikilla välttämättä ole omaa tietokonetta tai muuta laitetta. (Valli & Perkkilä 2015.) Tutkimuksemme kannalta paras vaihtoehto aineiston keräämiselle oli verkkokysely, sillä näin pystyimme tavoittamaan luokanopettajia ympäri Suomea. Meillä ei olisi ollut rahallisia eikä ajallisia resursseja matkustaa haastattelemaan tutkittavia kasvotusten. Emme myöskään halunneet toteuttaa aineiston keruuta puhelinhaastattelulla, sillä ongelmaksi olisi muodostunut haastateltavien etsiminen ja netissä ihmisten on helpompi vastata anonyymisti kyselyihin.

Emme tarvinneet lupa- tai suostumuslomakkeita, koska haastateltavamme ovat aikuisia. Otimme yhteyttä tutkittaviin Facebookin ryhmien välityksellä tai suoraan sähköpostitse niihin, joiden tiesimme toimivan koulukoiran kanssa. He lähettivät lomakkeet ilman tunnistetietoja Webropolin kautta, jolloin tutkittavia ei voida yhdistää haastatteluihin.

Vastauksissaan yksi opettaja viittasi koiraansa sen nimellä, joten tulososiossa koiran nimi on muutettu Mustiksi, jotta vastauksia ei voida yhdistää kyseiseen opettajaan.

4.2 Aineiston esittely

Haastattelumme vastasivat luokanopettajat, joilla osalla oli myös muita koulutuksia ja pätevyksiä. Viidellä opettajalla oli luokanopettajan pätevyyden lisäksi myös erityisopettajan koulutus. Monella oli myös aineenopettajan kelpoisuus. Opettajat kuvailivat työskentely-ympäristöjään monin eri tavoin. Viisi opettajaa työskentelee tällä hetkellä jollain tavoin erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden parissa. Kaksi opettajaa mainitsee olevansa töissä pienessä kyläkoulussa ja kaksi suuressa yhtenäiskoulussa. Viisi opettajaa kertoi tuovansa koiran kouluun kerran viikossa, neljä opettajaa kahtena päivänä ja kaksi opettajaa tuo vaihtelevasti 1-2 kertaa viikon aikana. Vain yksi opettaja työskentelee koiran kanssa neljä kertaa viikossa ja yksi opettaja vain silloin tällöin.

Koira-avusteisen työskentelyn pätevoitymiselle on useampia koulutuksia. Yleisin niistä on Jyväskylän ammattikorkeakoulun tarjoama kymmenen opintopisteen Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä -koulutus. Tämän koulutuksen haastattelumme vastanneista opettajista olivat käyneet tai käyvät parhaillaan kuusi opettajaa. Loput kuusi opettajaa eivät ole käyneet koiransa kanssa mitään koira-avusteiseen työskentelyyn liittyvää koulutusta. Alfa partners oy on myös taho, joka kouluttaa koira-avusteiseen työskentelyyn. Alfa partners kouluttaa eläinavusteisia valmentajia, jotka saavat valmiuksia käyttää eläinavusteista valmennusta tai -terapiaa omassa työssään hyvinvointialoilla, kuten esimerkiksi kasvatus-, sosiaali- tai terveysalalla. (Alfa partners oy.) Tämän koulutuksen oli käynyt yksi vastaajistamme.

Haastattelumme osallistuneista opettajista osa oli kirjoittanut hyvinkin laajoja vastauksia kysymyksiin, toiset puolestaan vastasivat suppeammin. Vastausten laajuudesta ei pysty päättelemään sitä, ovatko opettaja ja koira käyneet koira-avusteiseen työskentelyyn pätevöittävän koulutuksen vai eivät. Lyhimmat vastaukset olivat vain yhden sanan mittaisia ja pisimmät 100–150 sanan mittaisia. Pitkistä vastauksista pystyy näkemään vastanneen opettajan intohimon koira-avusteista pedagogiikkaa kohtaan. He kertovat koulukoiran positiivisia vaikutuksia ja suosittelevat toimintaa kaikille.

4.3 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Aineistomme analyysi toteutettiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Aineistolähtöisessä analyysissä tutkimusaineistosta luodaan teoreettinen kokonaisuus, jossa analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti. Analyysiyksiköt eivät siis ole etukäteen sovittuja tai harkittuja. Aikaisemmilla tiedoilla ja teorioilla ei pitäisi olla merkitystä analyysin toteuttamisen tai lopputuloksen kanssa, koska analyysin kuuluu olla aineistolähtöinen. (Tuomi & Sarajärvi 2009.)

Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysin tehtävä on saattaa kerätty aineisto järjestykseen johtopäätöksen tekoa varten. Sisällönanalyysin ongelmaksi saattavat usein muodostua se, että tutkija kuvaa analyysin hyvinkin tarkasti, mutta jättää tutkimuksessaan mielekkäät johtopäätökset tekemättä ja esittelee virheellisesti järjestetyn aineiston tutkimuksen tuloksina. (Tuomi & Sarajärvi 2009.)

Miles ja Huberman kuvaavat aineistolähtöistä analyysiä kolmivaiheiseksi prosessiksi. Ensin aineisto redusoidaan eli pelkistetään, seuraavaksi klusterointi eli ryhmittely ja lopuksi abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. Analysoitava data pelkistetään eli tiivistetään tai pilkotaan osiin siten, että aineistosta karsitaan tutkimukselle epäolennainen pois. Aineiston pelkistämistä ohjaa tutkimustehtävä. Aineiston ryhmittelyssä aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat käsitteet yhdistetään siis yhdeksi luokaksi ja nimetään luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Näin ryhmittelyssä luodaan pohja kohteena olevan tutkimuksen perusrakenteelle sekä alustavia kuvauksia tutkittavasta ilmiöstä. Lopuksi luodaan teoreettiset käsitteet siten, että erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto. Käsitteellistämässä edetään alkuperäisinformaation käyttämistä kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Luokitusten yhdistelemistä jatketaan niin kauan kuin se aineiston sisällön näkökulmasta on mahdollista. (Tuomi & Sarajärvi 2009.)

Aineistolähtöinen sisällönanalyysin eteneminen:

1. Haastattelujen kuunteleminen ja aukikirjoitus sana sanalta.
(meidän tutkimuksessa haastattelulomakkeiden lähetys ja vastaanotto)
2. Haastattelujen lukeminen ja sisältöön perehtyminen.

3. Pelkistettyjen ilmausten etsiminen ja alleviivaaminen.
 4. Pelkistettyjen ilmausten listaaminen.
 5. Samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien etsiminen pelkistetyistä ilmauksista.
 6. Pelkistettyjen ilmausten yhdistäminen ja alaluokkien muodostaminen.
 7. Alaluokkien yhdistäminen ja yläluokkien muodostaminen niistä.
 8. Yläluokkien yhdistäminen ja kokoavan käsitteen muodostaminen.
- (Tuomi & Sarajärvi 2009.)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksella pyrimme selvittämään luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisesta pedagogiikasta. Selvitimme, miksi luokanopettajat käyttävät koira opetuksessaan, miten he hyödyntävät sitä, millaisia tavoitteita he ovat asettaneet toiminnalle ja millaisia haasteita koulukoira tuo työhön. Opettajien kokemuksia selvitimme lomakehaastattelun avulla.

Analysoimme aineistomme aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysin ensimmäisessä vaiheessa olemme karsineet aineistosta kaiken tutkimukselle epäolennaisen pois. Seuraavaksi toteutimme aineiston ryhmittelyn eli klusteroinnin. Alaluokiksi ryhmittelimme samaa ilmiötä kuvaavat käsitteet. Sen jälkeen jatkoimme luokittelua siten, että alaluokkia yhdistelemällä muodostui yläluokkia. Tavallisesti aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä yläluokista muodostettaisiin vielä pääluokkia, mutta me muodostimme pääluokat teorian pohjalta. (Tuomi & Sarajärvi 2009.) Teorian pohjalta muodostetut pääluokat ovat koulukoiran käytön syyt, koulukoiran käyttö opetuksessa, opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden edistäminen sekä koulukoira toiminnan haasteet. Sitaateissa epäolennaiset kohdat sekä ylimääräiset täytesanat olemme jättäneet pois ja merkinneet kahdella katkoviivalla (--). Käytimme analyysimme tukena Tuomen ja Sarajärven teosta Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.

5.1 Koulukoiran käytön syyt

Aineistostamme ilmeni, että koulukoiran käytölle oli useita eri syitä (taulukko 1). Suurimpina syinä ja merkittävimpinä havaintoina voimme todeta, että koulukoira hyödynnetään kouluviihtyvyyden sekä oppilaiden sosiaalisten taitojen vahvistumisen vuoksi. Jaoimme kouluviihtyvyyden vastausten perusteella vielä alaluokkiin motivaation lisääntyminen, työrauhan lisääntyminen ja ilon tuominen. Sosiaaliset taidot jaoimme tunne- ja vuorovaikutustaitoihin. Haastateltavien vastaukset tulkitsimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla (Tuomi & Sarajärvi 2018). Taulukossa 1 esittelemme tulokset, jotka ryhmittelimme pääluokkaan, yläluokkaan, alaluokkaan ja alkuperäisilmauksiin. Alkuperäisilmauksista on annettu vain esimerkit, eikä taulukko

sisällä kaikkien vastaajien ilmauksia. Pääluokan määrittelimme teorian pohjalta laatimastamme kyselylomakkeesta. Muut kohdat poimimme aineistostamme.

Taulukko 1 Koulukoiran käytön syyt

Alkuperäisilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
”Koiraa motivoi haastaviakin oppilaita” ”Koiraa rauhoittaa joitakin oppilaita.” ”Se myös rauhoittaa” ”Kaikkien päivä on parempi.” ”Koiraa on toivottu vierailija luokassa. ”Tuo iloista ilmapiiriä.”	Motivaation lisääntyminen Työrauhan lisääntyminen Tuo iloa	Kouluviihtyvyyden lisääntyminen	Koulukoiran käytön syyt
”--auttaa tunteiden ilmaisussa, vuorovaikutustaidoissa ja motivoi.” ”opettaa vuorovaikutus ja kommunikaatiotaitoja yms.” ”tunteiden ilmaisu koiran kanssa helpompaa.”	Vuorovaikutustaidot Tunnetaidot	Sosiaaliset taidot	

Kysymykseen, jossa selvitimme syitä koulukoiran käytölle opetuksessa, opettajat kertoivat erilaisia hyötyjä, joita he ovat kokeneet itse, oppilaidensa tai työyhteisön saavan koirasta. Myös koiran saama hyöty mainittiin yhdeksi syyksi. Kaksi opettajaa perusteli koiran hyötyvän toiminnasta, huomattuaan koiran innokkuuden koulussa työskentelyä kohtaan sekä sillä, ettei koiran tarvitse olla yksin kotona.

Kouluviihtyvyyteen tulkitsimme liittyvän motivaation, työrauhan sekä koiran tuoman ilon. Motivaation lisääntymisen mainitsi viisi opettajaa. Motivaatioon liittyi myös ilmauksia innostuksesta, rentoutumisesta, jaksamisesta ja keskittymisestä. Motivaatiosta puhuttiin yleisesti koulunkäyntiin liittyen, sitä ei liitetty mihinkään tiettyihin oppiaineisiin, tavoitteisiin tai tehtäviin.

“Isommat oppilaat kertoivat koiran lohduttavan, tuovan iloa, piristävän, rentouttavan ja antavan päivään jaksamista.”

Koiran tuoma ilo ilmeni yleisimmäksi syyksi käyttää koulukoira opetuksessa. Seitsemän opettajaa mainitsivat vastauksissaan koiran tuovan iloa ja hauskuutta opiskeluun ja koulunkäyntiin. Koira kuvailtiin sanoilla tunnelman luoja, hauskuuttaja ja erinomainen työkaveri.

“Rauhoittaa oppilaita, oppiminen toiminnallista, ilo luokassa, tunteiden ilmaisu koiran kanssa helpompaa.”

“--ihan vaan lasten, koirien, muiden opejen ja itseni iloksi!”

Työrauhan lisääntymisestä koiran myötä kertoi kuusi opettajaa. Tärkeänä huomiona voidaan pitää myös sitä, että opettajat kokivat itse voivansa tehdä työnsä paremmin johtuen koulukoiran tarjoamasta työrauhasta. Koiran kerrottiin rauhoittavan joitakin oppilaita ja lisäävän keskittymistä työntekoon.

“itse voin paremmin töissä, kun koirien avulla voin opettaa enemmän, koska on parempi työrauha.”

Sosiaaliset taidot, kuten tunne- ja vuorovaikutustaidot, esiintyivät monen opettajan vastauksessa. Seitsemän opettajaa mainitsi joko tunnetaitojen, vuorovaikutustaitojen tai molempien kehittymisen syyksi koiran tuomiselle luokkaympäristöön. Opettajat kokivat, että oppilaiden on helpompi ilmaista tunteitaan koiralle kuin ihmiselle. Tunteiden ilmaisu on osa ihmisen jokapäiväistä elämää, se on osa ihmiseksi kasvamista ja sosiaalista kanssakäymistä. Se on myös perusopetuksen opetussuunnitelmassa useasti mainittu taito, jota koulussa tulisi harjoittaa (Opetushallitus 2014). Opettajat raportoivat useasti vuorovaikutustaitojen kehittyvän koulukoiran avulla. Kaksi opettajaa mainitsi koiran olevan hyödyksi etenkin erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehityksessä.

“Koska opetusryhmäni on suurta tukea tarvitsevia, hyvin haastavasti käyttäytyviä joilla usealla on itsetuntemuksen haasteita. Koira auttaa ja hyvä väline vuorovaikutukseen.”

5.2 Koulukoiran käyttö opetuksessa

Haastattelulomakkeessamme (liite 2) oli kaksi kysymystä liittyen koulukoiran käyttöön eri oppiaineiden tunneilla. Ensimmäinen kysymys oli, minkä oppiaineiden tunneilla opettaja käyttää koulukoiraa. Kysymys oli monivalintakysymys, jossa vastausvaihtoehtoina olivat lueteltuna alakoulun opetussuunnitelman mukaiset opetettavat oppiaineet. Vaihtoehtona oli myös ”muu, mikä?”, joka antoi opettajalle mahdollisuuden kertoa, jos käyttää koira muiden oppiaineiden tunneilla tai monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Toisessa kohdassa kysyttiin miten opettaja hyödyntää koulukoira opetuksessa. Pyysimme kertomaan konkreettisia esimerkkejä tehtävistä ja toiminnoista, joita koira tekee joko opettajan tai oppilaiden kanssa. Vastaukset olemme jakaneet yläluokkiin toiminnalliset harjoitukset, ei-toiminnalliset harjoitukset, oikeudenmukaisuus ja palkinto. Nämä jaoimme vielä alaluokkiin oppiaineiden mukaan (taulukko 2).

Taulukko 2 Koulukoiran käyttö opetuksessa

Alkuperäisilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääloukka
<p>”Musti pyörittää noppaa (silmäluvut ja noppaa, jonka muovitaskuissa mm. jumppaliikkeitä, kirjaimia, tavuja ja sanoja).”</p> <hr/> <p>”Musti tekee ohjauksessani agililytadan, jonka oppilaat seuraavat ja tekevät saman perässä (visuaalinen muisti).”</p>	<p>Matematiikka</p> <hr/> <p>Liikunta</p>	<p>Toiminnalliset harjoitukset</p>	<p>Koulukoiran käyttö opetuksessa</p>
<p>”kuuntelee lukemista äidinkielellä ja vieraalla kielellä.”</p> <p>”Lukukoirona.”</p>	<p>Äidinkieli</p>	<p>Ei- toiminnalliset harjoitukset</p>	
<p>”ympäristötiedossa koira arpoo nopalla koekysymyksiä.”</p> <p>”arpoo taskunopalla mitä tarvitaan.”</p>	<p>Yleisesti kaikissa oppiaineissa</p>	<p>Oikeudenmukaisuus</p>	
<p>”Harjoitteita, palkinto, vastuu jne Esim. -Kehutuolissa koira saa pitää sylissä.”</p>		<p>Palkinto</p>	

Kaikki opettajat, yhtä lukuun ottamatta, vastasivat käyttävänsä koulukoiraan matematiikan ja äidinkielen tunneilla. Yksi opettaja, joka ei maininnut erikseen näitä oppiaineita, kertoi käyttävänsä koiraan ”lukujärjestyksen mukaan.” Muita yleisesti suosittuja oppiaineita koulukoiran hyödyntämiseen olivat kuvataide, ympäristöoppi, liikunta ja yhteiskuntaoppi. Kuvataiteessa koiraan kertoi käyttävänsä kahdeksan opettajaa, liikunnassa ja ympäristöopissa seitsemän opettajaa ja yhteiskuntaopissa kolme opettajaa. Muita opettajien mainitsemia oppiaineita olivat muun muassa käsityö, uskonto ja elämäntietä, musiikki sekä vieraat kielet kuten englanti, ruotsi ja ranska.

Opettajat totesivat vastauksissaan koiran tuovan toiminnallisuutta opetukseen. Toiminnallisuus toimii perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa monen oppiaineen opetuksen kulmakivenä, ja se onkin mainittuna kaikkien oppiaineiden kohdalla opetussuunnitelmassa (Opetushallitus 2014). Toiminnallisia harjoituksia toteutettiin monissa eri oppiaineissa, mutta konkreettisia esimerkkejä opettajat antoivat pääasiassa matematiikasta ja liikunnasta.

”Kun olemme opetelleet sanaluokkia, oppilaat ovat saaneet keksiä koiraan sopivia sanoja. Matematiikassa olemme mm. laskeneet jakolaskuja esim. ”Nameja on 16. Namit piilotetaan neljään eri paikkaan. Montako namia menee yhteen paikkaan?”

Tuloksia tarkasteltaessa voidaan huomata, että lähes kaikki toiminnot, joita koiran kanssa tehdään, lisäävät toiminnallisuutta. Jotta koiran kanssa voi työskennellä, täytyy nousta ylös pulpetista. Ei-toiminnallista työskentelyä koiran kanssa on lukukoira-toiminta. Viisi opettajaa kertoi hyödyntävänsä koiraan lukemisen opettamisessa. He kertoivat, että oppilaan on helppo lukea koiralle, jos oppilaalla esiintyy lukemisen vaikeuksia tai arkuutta ääneen lukemisessa. Vieraan kielen lukeminen ujostuttaa usein oppilaita, joten koulukoira on oiva tuki myös siinä.

”Lukeminen. Koiralle on helppo lukea jos on haastetta.”

Opettajat kertoivat koiran toimivan usein ”arpojana.” Koira toimii siis eräänlaisena oikeudenmukaisuuden ja reiluuden perikuvana, joka valitsee asioita puolueettomasti. Koira muun muassa noppaa pyörittämällä tai valitsemalla erilaisista vaihtoehdoista

päittää, mitä tehtäviä tehdään, mitä välineitä käytetään tai kuka oppilas saa tehdä mitään. Tehtävät tehdään motivoituneemmin, kun koira on ne jakanut opettajan sijaan.

Opettajat toivat ilmi käyttävänsä koira useimmiten palkintona. Koira saa käydä silittämässä, pitää sylissä, esittää sille työnsä tai sen kanssa saa leikkiä palkkiona suoritettua tehtävää. Palkkioiden käyttäminen motivoi oppilasta työskentelemään ja suorittamaan tehtävänsä loppuun. Opettajat mainitsivat, että koiralle saa myös kesken työskentelyn mennä juttelemaan tai silittämään, eräänlaisena kannustimena ja taukojumppana.

“arpoo tarralapuilla seinästä ottaen sanakokeen sanat ranskan läksynkuulusteluun.”

“Yleisin tapa on antaa oppilaille joku tehtävä, jonka tehtyään ja tarkastettuaan saa antaa koiralle namin ja koira antaa tassuläpyn.”

5.3 Opetussuunnitelman tavoitteiden edistäminen

Tutkimuksessa halusimme erityisesti selvittää, onko koulukoiran käytölle pedagogisia perusteita ja kokevatko opettajat koiran edesauttavan perusopetuksen opetussuunnitelman oppiainekohtaisten ja yleisten tavoitteiden saavuttamista. Mielenkiintoista on se, että perustellaanko koulukoiran käyttöä pedagogisilla tavoitteilla vai tuodaanko koira kouluun vain viettämään aikaa. Kysyimme lomakkeella (liite 2), mitä oppiainekohtaisia ja yleisiä tavoitteita koira opettajien mielestään edistää ja mihin tavoitteisiin he toiminnalla pyrkivät vaikuttamaan. Pyysimme heitä vielä perustelemaan vastauksensa. Opettajien vastaukset tulkitsimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Taulukossa 3 esitellään tulokset, jotka olemme ryhmitelleet pääluokkaan, yläluokkaan, alaluokkaan ja alkuperäisilmauksiin. Pääluokan päätimme teorian pohjalta laatimastamme kyselylomakkeesta. Muut kohdat poimimme aineistostamme.

Taulukko 3 Opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden edistäminen

Alkuperäisilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääloukka
<p>”Musti toimii lukukoirana. Hänelle luetaan.”</p> <p>”äidinkieli: kirjoitustehtävän lihottaminen (esim. koiran arpomana lisää henkilöitä tarinaan)”</p> <hr/> <p>”kertotaulujen oppiminen (nopat), pulmatehtävien motivointi.”</p> <hr/> <p>”Matematiikassa kertotaulua opettelu.”</p> <hr/> <p>”ympäristötiedossa koira arpoo nopalla koekysymyksiä.”</p> <p>”Ympän opsista löytyy tunteiden tunnistaminen ja ilmaiseminen ja näitä on hyvä tarkastella koiran kanssa.”</p>	<p>Äidinkieli</p> <hr/> <p>Matematiikka</p> <hr/> <p>Ympäristöoppi</p>	<p>Oppiainekohtaiset tavoitteet</p>	<p>Opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden edistäminen</p>
<p>”Itsetuntemuksen vahvistaminen koiran avulla. Joku tykkää ehdoita.”</p> <hr/> <p>”toisen huomioon ottaminen”</p> <hr/> <p>”Vastuu, huomiointi, sosiaaliset taidot, tunnetaidot jne”</p> <hr/> <p>”Nostaa siis mielialaa aineessa kuin aineessa ja siten oppiaineella ei sinällään merkitystä.”</p> <hr/> <p>”Musti motivoi oppilaita jo pelkästään läsnäolollaan ja varsinkin nopan pyörittäjänä!”</p>	<p>Tunnetaidot</p> <hr/> <p>Vuorovaikutustaidot</p> <hr/> <p>Motivaatio</p>	<p>Yleiset tavoitteet</p>	

Kysyimme haastattelulomakkeessamme opettajilta, minkälaisia oppiainekohtaisia ja yleisiä tavoitteita he ovat asettaneet koira-avusteiselle työskentelylle. Opettajat ovat kirjanneet huomattavasti enemmän yleisiä tavoitteita, kuin oppiainekohtaisia. Oppiainekohtaisissa tavoitteissa esiintyi useasti matematiikka ja äidinkieli, sekä ympäristöoppi. Kuusi opettajaa mainitsi matematiikan tavoitteita, viisi opettajaa äidinkielen ja ympäristöopin kaksi opettajaa. Äidinkielen ja matematiikan tavoitteista oli kirjattu konkreettisia esimerkkejä, kuten kertotaulujen ja kymppiparien oppiminen, pulmatehtävien ratkaiseminen sekä lukemisen oppiminen ja edistäminen.

“Oppilaat saavat antaa välillä käskyjä koiralle. Koira useimmiten nukkuu päivät omalla paikallaan, ja sitä saa käydä välillä silittämässä. Koira muistuttaa joitakin oppilaita liikkumaan rauhallisesti luokassa. Kun olemme opetelleet sanaluokkia, oppilaat ovat saaneet keksiä koiraan sopivia sanoja. Matematiikassa olemme mm. laskeneet jakolaskuja esim. "Nameja on 16. Namit piilotetaan neljään eri paikkaan. Montako namia menee yhteen paikkaan?”

Lähes jokainen, eli kymmenen opettajaa, mainitsi yleisiä tavoitteita kysyttäessä tunne- ja vuorovaikutustaidot, joten sen voidaan todeta olevan yksi tärkeimmistä tavoitteista, joita koira-avusteisella pedagogiikalla tavoitellaan. Tunnetaidot olivat vielä useammin mainittu kuin vuorovaikutustaidot. Opettajat kokivat, että koiralle on helpompi ilmaista tunteita. Koira lisää myös positiivista luokkahenkeä, auttaa sääntöjen noudattamisessa, opettaa toisten ihmisten kunnioittamista ja huomioimista, lisää empatiakykyä ja vastuullisuutta, kehittää yhteistyö- ja ajattelutaitoja, edistää itsesätelytaitoja, lohduttaa ja luo onnistumisen kokemuksia oppilaille.

“Hieno- ja karkeamotoriikkaa, vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Tunnetaitoja.”

Haastateltavat mainitsivat usein motivaation lisääntymisen opetussuunnitelman yleisiä tavoitteita kysyttäessä. Opettajat kokivat, että koulukoiran läsnäolo lisää oppilaiden työskentelymotivaatiota ja innostaa opiskelemaan. Moni opettaja kertoi koiran yhdeksi tärkeäksi tehtäväksi nopan pyörittämisen, joka hauskuudellaan ja oikeudenmukaisuudellaan motivoi ja innostaa oppilasta tehtävän tekoon. Haastateltavat olivat myös sitä mieltä, että koiran myötä motivaation kasvu tukee kaikkien oppiaineiden tavoitteiden saavuttamista.

“Mielestäni koira edistää erityisesti tunnilla työskentelemistä ja tukee motivoitumista, minkä kautta se voi edistää monien eri oppiaineiden omia tavoitteita ja sisältöjä.”

5.4 Koulukoiran tuomat haasteet

Kyselylomakkeessa kysyimme luokanopettajilta, tuoko koulukoira heidän opettamiseensa tai oppilaiden oppimiseen jonkinlaisia haasteita, ja jos tuo niin minkälaisia. Opettajien vastaukset tulkitsimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla.

Jaomme tulokset (taulukko 4) pääluokkaan, yläluokkaan ja alaluokkaan. Pääluokan poimimme teorian pohjalta laatimastamme kyselylomakkeesta (liite 2). Ylä- ja alaluokat muodostimme aineiston pohjalta. Yläluokat ovat oppilaslähtöiset haasteet, jonka alaluokiksi muodostimme pelot, allergia ja keskittyminen. Toinen yläluokka on koululähtöiset haasteet, jonka alaluokat ovat turvallisuus ja työyhteisö. Kolmas yläluokka on koiralähtöiset haasteet, jonka alaluokaksi muodostimme koiran jaksamisen.

Taulukko 4 Koulukoiran tuomat haasteet

Alkuperäisilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
<p>”Pelot. Asian läpikäynti heti alussa, yhteiset säännöt.”</p> <p>”Allergiat, koiran turvallisuus ja jaksaminen eli erilaiset eettiset kysymykset.”</p> <p>”Joskus oppilaat keskittyvät liikaa koiriin kun pitäisi kuunnella ohjeita, mutta ei ole häiritsevä ongelma.”</p> <p>”Joskus oppilas kiinnittää koiraan liikaa huomiota eikä itse opiskelu etene.”</p>	<p>Pelot</p> <p>Allergia</p> <p>Keskittyminen</p>	Oppilaslähtöiset haasteet	Koulukoiran tuomat haasteet
<p>”Opettajan näkökulmasta: minun on pidettävä huolta oppilaista, avustajista ja koirasta sen päivän aikana, jolloin Musti on luokassamme.”</p> <p>”työyhteisön tietämättömyys ja kummastelu”</p>	<p>Turvallisuus</p> <p>Työyhteisö</p>	Koululähtöiset haasteet	
<p>”suuri määrä oppilaita hankalaa, sillä koira väsyä helposti eikä kaikki pääse hyötymään koirasta eli eriyttämisen tarve,--”</p>	Jaksaminen	Koiralähtöiset haasteet	

Koulukoiran tuomia haasteita kysyttäessä vastaukset olivat varsin laajoja, joten on selvää, että koira tuo omat vaikeutensa kouluympäristössä työskentelyyn. Yleisin haaste oli, jonka seitsemän opettajaa kertoi vastauksessaan, että he kokevat turvallisuuden olevan yksi olennainen vaikeus, jonka he kohtaavat työssään koulukoiran kanssa. Turvallisuudella viitattiin niin oppilaiden kuin koirankin oikeuteen työskennellä vaarattomassa ympäristössä. Kolme opettajaa kuitenkin kertoi, etteivät ole kohdanneet minkäänlaisia haasteita koulukoiran kanssa.

Toinen yleisesti haastavaksi koettu asia oli keskittyminen. Viisi opettajaa kertoi oppilaiden keskittymisen helposti katkeavan, kun koulukoira on paikalla. Oppilaat

saattavat olla koirasta niin innoissaan tai heidän huomionsa muuten vain on jatkuvasti koirassa, jolloin oma työskentely ja opettajan kuunteleminen saattavat häiriintyä.

“Opetus täytyy suunnitella tarkemmin. Osalle oppilaista ei koira sovi oppimisen tukemiseen, koska he eivät keskity varsinaiseen opetukseen vaan huomio keskittyy koiraan.”

Kolme opettajaa mainitsi koiran jaksamisen yhtenä haasteena. Suuri lapsimäärä ja melu väsyttävät koira. Tämä tulee ottaa huomioon, kun suunnittelee koira-avusteista työskentelyä. Koiran työpäivien tulee olla lyhyitä ja oppilasmäärä tulee miettiä tarkkaan. Opettajat kertoivat, että eriyttäminen on niin koiran kuin oppilaidenkin kannalta tärkeää. Opettajan täytyy pohtia, ketkä oppilaista hyötyvät koiran kanssa työskentelystä eniten ja samalla huomioida myös koiran jaksaminen.

Teoreettisessa viitekehysessämme esiintyi laajasti koulukoirien tuomina haasteina allergiat ja pelot. Tästä johtuen oletimme ne suurimmiksi ongelmiksi koira-avusteisessa työskentelyssä. Näin ei ollut, vaikkakin molemmat tulivat ilmi aineistossa. Allergioiden ja pelkojen tuomat haasteet liittyivät oppilaiden lisäksi myös muuhun henkilökuntaan. Työyhteisön ja kollegoiden allergioiden lisäksi haasteeksi koettiin heidän informointinsa ja opastus koira-avusteiseen työskentelyyn liittyen.

“Allergiat tietysti huomioita siten että tila jossa koira-avusteista opetusta järjestetään on erillinen eikä aiheuta koulun koira-allergisille haittaa.”

“Koiraan tulee luottaa. Mikäli koiraan ei pysty luottamaan tai sen läsnäolo luokassa vie huomattavasti aikaa oppilaiden huomioimisesta, voi olla järkevää pohtia vielä koiran lisäkoulutusta ennen sen tuomista luokkaan. Tavoite on, että koirasta on hyötyä ja koira ei siksi saa vähentää oppilaiden saamaa tukea tunneilla.”

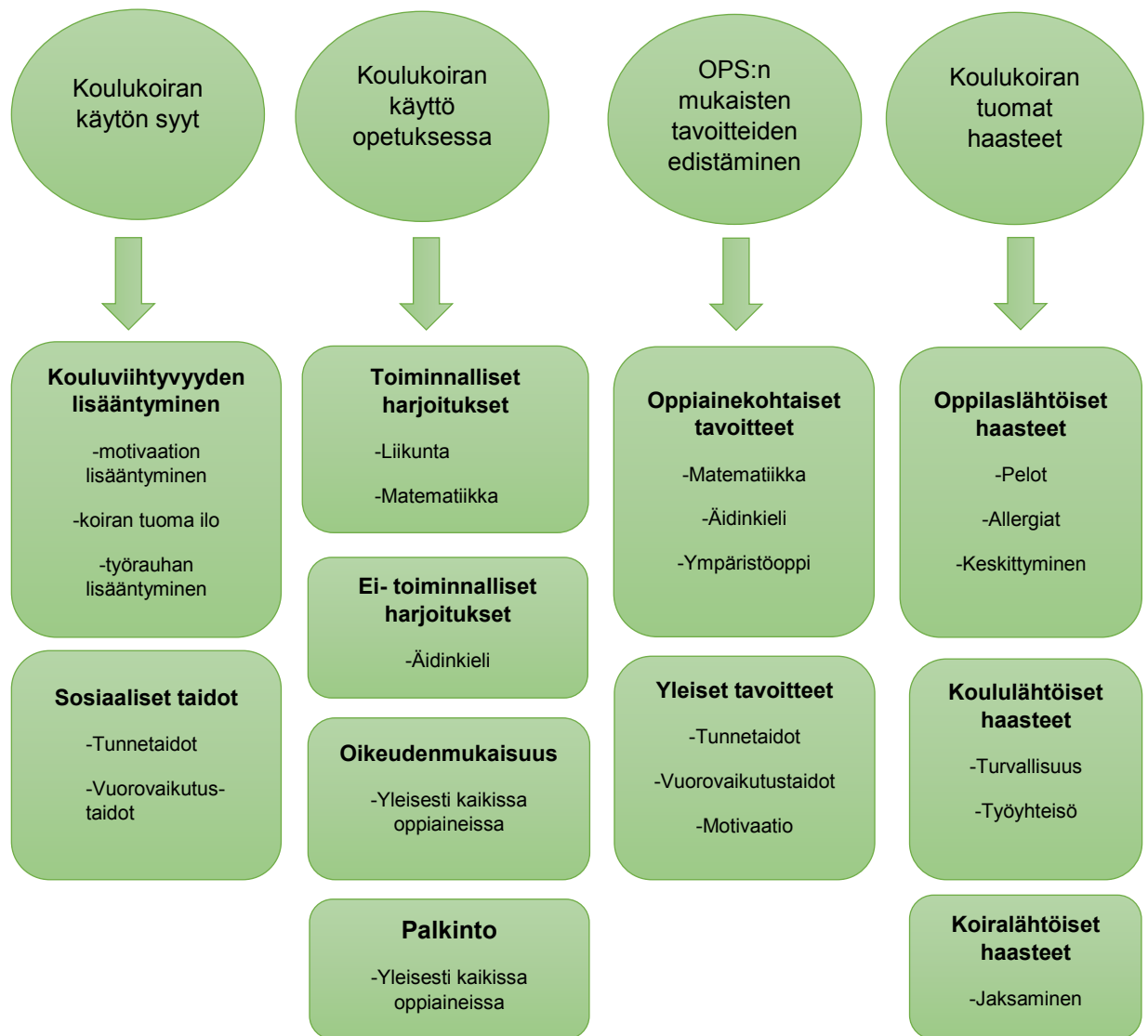
6 POHDINTA

Tässä luvussa tarkastellemme tuloksia, käsittelemme tutkimuksen luotettavuutta tutkimusasetelman, toteuttamisen ja tulosten näkökulmasta sekä pohdimme tutkimuksemme etiikkaa ja luotettavuutta. Sen jälkeen käsittelemme tutkimuksen tuloksien ja aikaisemman teoratiedon yhtäläisyyttä sekä esittelemme tutkimuksen perusteella tehtyjä johtopäätöksiä ja jatkotutkimusaiheita.

6.1 Johtopäätökset

Tutkimustulokset on luokiteltu aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä ja teorian perusteella muodostettujen pääluokkien mukaan. Olemme koonneet aineiston järjestykseen johtopäätösten tekoa varten.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisen pedagogiikan merkityksestä. Halusimme selvittää, miten koulukoira tukee opetussuunnitelman oppiainekohtaisten ja yleisten tavoitteiden saavuttamista. Halusimme myös tietää, mitkä ovat luokanopettajien syyt käyttää koulukoiraa sekä minkälaisia haasteita koulukoiran kanssa toimiminen tuo. Alla oleva kuvio 2 esittää aineistomme luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisuudesta.

Kuvio 2 Luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisuudesta

Koulukoiran käytön syyt

Kun koulukoira on ollaan tuomassa kouluun, olisi hyvä tarkastella kriittisesti, hyötyvätkö asiakkaat eli oppilaat eläimen ottamisesta vai sopisiko jokin muu menetelmä koira paremmin. Eläimen hyödyntäminen kasvatustyössä ei ole itseisarvo, vaan asiaa on pohdittava jokaisen oppilaan kohdalla yksilöllisesti. Tuoko koira oppimisprosessiin jotain sellaista, josta oppilas hyötyy, tai jota ei muilla keinoin voida saavuttaa? Onko koiran käyttäminen eettisesti hyväksyttävää sekä turvallista niin asiakkaan kuin eläimenkin

näkökulmasta. (Kahilaniemi 2016.) Lisäksi koulussa tapahtuvan toiminnan tulisi olla opetussuunnitelman tavoitteiden suuntaista, sillä muuten toimintaa ei voida määritellä opetuksiksi. Opetussuunnitelma on kirjoitettu kuitenkin varsin väljäksi eli käytännössä se mahdollistaa myös väljän tulkinnan. Opettajalla on vapaus ja hän voi harkintansa mukaan valita tavan tai menetelmän, jolla hän itse arvioi pääsevänsä parhaaseen mahdolliseen tulokseen. Eettisesti epäilyttävä toiminta ei kuitenkaan ole mahdollista koulussa. (Kansanen 2004.) Tämän tulkinnan perusteella koira-avusteista työskentelyä voidaan siis pitää perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisena toimintana, joten jokaisella opettajalla tulisi olla mahdollisuus toteuttaa sitä halutessaan, toki oppilaiden, huoltajien ja muun kouluyhteisön mielipiteet huomioiden.

Aineistomme mukaan luokanopettajilla oli monia syitä koira-avusteiselle työskentelylle. Aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä syyt luokiteltiin kouluviihtyvyyden sekä sosiaalisten taitojen lisääntymiseen liittyviksi. Kouluviihtyvyyttä lisää koiran tuoma motivaatio, työrauha ja ilo. Sosiaalisista taidoista opettajat toivat ilmi tunne- ja vuorovaikutustaidot. Koiran tuoma ilo koettiin tärkeimmäksi syyksi käyttää koulukoira opetuksessa. Ilo ja tyytyväisyys koulussa lisäävät motivaatiota, joka taas edistää oppimista ja eri oppiaineiden hallintaa. Viimeisimpien tutkimusten mukaan oppiminen helpottuu, jos siinä on mukana positiivinen emootio. Positiivisesti opitut asiat unohtuvat hitaammin kuin negatiivisesti opitut. Mitä enemmän oppilaalla on positiivisia kokemuksia oppimistilanteista, sitä myönteisemmin hän suhtautuu oppimisessa vastaan tuleviin haasteisiin. (Sajaniemi & Krause 2012.) Tunteidenkaan merkitystä oppimisprosessissa ei voi väheksyä, sillä todellista oppimista ei voi tapahtua ilman kosketusta oppijan emotionaaliseen tasoon. Tunteet toimivat oppimisprosessissa motivoivina tekijöinä ja ilman motivaatiota oppilasta ei kiinnosta perehtyä opittavaan asiaan. (Rantala 2006.)

Tutkimusaineistomme mukaan merkittävin syy koulukoiran käytölle oli koiran tuoma ilo. Positiiviset tunteet, kuten ilo ja onni luovat tilanteen, jossa psyykinen energia kohdistuu kokonaisuudessaan suoritettavissa olevaan tehtävään. Ilo sitoo oppijan oppimisprosessiin, sillä ihminen pyrkii kohti toimintaa, jossa positiivisia tunteita voi kokea. Näin ilo sitoo oppilaan iloa tuottavaan toimintaan. (Rantala 2006.)

Ihmiselle on tärkeää oppia havaitsemaan ja ymmärtämään muiden ihmisten tunteita ja aikomuksia (Sajaniemi & Krause 2012). Näin ajattelivat myös haastateltavat, sillä tunnetaidot olivat useasti mainittu haastatteluaineistossa. Opettajat kokivat, että tunteiden ilmaisu on helpompaa koiran kanssa. Perusopetuksen opetussuunnitelma (2014) näkee tunnetaitojen harjoittamisen erittäin tärkeänä osana lapsen kehitystä ja kasvua. Tunne- ja vuorovaikutustaidot kulkevat käsi kädessä, tunnetaidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja toisin päin. Ne olivat haastatteluaineistossa yleensä mainittu yhdessä.

Tutkimukseemme osallistuneet opettajat olivat huomanneet koiran rauhoittavan vaikutuksen ja perustelivat koiran käyttöä sillä. Myös Zentsin, Fiskin ja Laubackin (2017) tutkimuksessa oppilaat raportoivat koulukoiran vaikutuksia heihin itseensä ja he kertoivat, että koira rauhoittaa heitä ja vähentää ahdistusta. Rauhallisuus edistää työrauhaa, jota voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta, niin oppilaiden oppimisen kuin opettajan jaksamisen kannalta (Holopainen, Järvinen, Kuusela & Packalen 2009). Molemmat näkökulmat tulivat esille aineistossamme. Luokanopettajat kokivat, että koiran läsnäolo rauhoittaa oppilaita ja näin antaa työrauhan oppilaille, mutta myös heille itselleen.

Koulukoiran käyttö opetuksessa

Haastattelulomakkeessa kysyimme, minkä oppiaineiden tunneilla opettajat käyttävät koira ja miten he hyödyntävät koira oppitunneilla. Vastauksista kävi ilmi, että koira käytetään toiminnallisiin ja ei-toiminnallisiin harjoituksiin sekä oikeudenmukaisuuden varmistajana ja palkkiona ahkerasta ja hyvästä työskentelystä. Toiminnallisia harjoituksia toteutettiin matematiikan ja liikunnan tunneilla ja ei-toiminnallisia harjoituksia äidinkielen tunneilla. Koira käytettiin usein lukemisen tukena eli niin sanottuna lukukoirana. Koulukoira käytettiin oikeudenmukaisuuden varmistajana sekä palkkiona yleisesti kaikkien oppiaineiden tunneilla.

Oppitunneilla koira voidaan hyödyntää monenlaisissa toiminnoissa ja tehtävissä. Koira voi auttaa lukemisen tekniikan harjoittelussa, se tekee ulkoa opeteltavat harjoitukset hausemmiksi, sen avulla voidaan opetella esimerkiksi historian tai ympäristöopin aihealueita ja se toimii motivaattorina ja palkintona. (Latvala-Sillman 2018.) Haastatteluamme vastanneet opettajat kertoivat monia erilaisia esimerkkejä siitä,

minkälaisia toimintoja he koiran kanssa tekevät oppitunneilla. Useat opettajat olivat maininneet koiran pyörittävän noppaa, joka motivoi oppilaita oppiaineesta riippumatta. Tehtävät ovat yleensä toiminnallisia ja siksi koira-avusteinen opetus tukee erinomaisesti opetussuunnitelman asettamia tavoitteita. Perusopetuksen opetussuunnitelmassa määritellään, että vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Lisäksi opetussuunnitelma rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri-ikäisten oppijoiden tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille. (Opetushallitus 2014.)

Koiran hyödyntäminen palkkiona oli tutkimusaineistomme perusteella yleistä. Palkkion käyttäminen on yksi motivointikeino, jolla oppilas saadaan työskentelemään ja keskittymään paremmin. Koira sai silittää tai pitää sylissä palkintona ahkerasta työskentelystä. Koira motivoi oppilasta käyttäytymään paremmin, mikä ilmenee parempana työrauhana. Tutkimukseemme osallistuneet opettajat käyttivät koira lisäksi eräänlaisena oikeudenmukaisuuden varmistajana. Se tarkoittaa, että koira ikään kuin päättää asioista esimerkiksi noppaa pyörittämällä tai valitsemalla paperilapuista yhden. Koira voi haastattelemiemme opettajien mukaan esimerkiksi arpoa tehtävät ympäristöopin kokeeseen tai sanat ranskan sanakokeeseen. Lisäksi se voi noppaa pyörittämällä päättää jumppaliikkeitä, opeteltavia tavuja, sanoja ja kirjaimia tai matematiikan laskuja. Näin se on reilua, sillä koira valitsee puolueettomasti, eikä se osaa suosia ketään. Eräs opettaja mainitsikin vastauksessaan, että oppilaat ottavat tehtävät paremmin vastaan koiralta kuin opettajalta. Opetusalan ammattijärjestö (OAJ) luettelee oikeudenmukaisuuden yhdeksi opettajuuden perusarvoksi. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä syrjinnän ja suosimisen välttäminen kuuluvat erityisesti oikeudenmukaisuuden piiriin. (Opetusalan ammattijärjestö.)

Opetussuunnitelman tavoitteiden edistäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman yleiset tavoitteet kattavat kaiken opetuksen ja ne koskevat jokaista opettajaa ja oppilasta. Yleiset tavoitteet ovat opetuksen taustalla koko ajan. Opettajan odotetaan tuntevan yleiset tavoitteet ja omaksuvan niiden mukaisen pedagogiikan omaan toimintaansa. (Kansanen 2004.) Koulukoiran kohdalla opetussuunnitelman asettamat tavoitteet siis määrittelevät sen, millaista muutosta koira-

avusteisella työskentelyllä tavoitellaan. Tavoitteiden asettaminen on tärkeä osa työn aloittamista ja suunnitelmallisuutta. Tavoitteiden asettamisessa otetaan huomioon aina ammattihenkilön työympäristön ja organisaation yleiset linjaukset, kasvatus- ja kuntoutustyön mahdollisuudet sekä asiakkaan omat yksilölliset tavoitteet. (Kahilaniemi 2016.)

Huomasimme aineistosta, että tavoitteita koskeviin kysymyksiin oli vastattu melko suppeasti, kun verrataan näitä vastauksia muihin lomakkeen kohtiin. Kaksi opettajaa ei vastannut mitään oppiainekohtaisia tavoitteita kysyttäessä. Opettajien vastauksista päättelimme, ettei kaikilla ollut selkeitä tavoitteita koira-avusteiselle opetukselle. Huomioitavaa on myös, että oppiaineisiin liittyviä tavoitteita oli kirjattu yleisiä tavoitteita kysyvään kysymykseen ja toisinpäin. Kertooko se siitä, että kysymyksen asettelumme on ollut vaikeasti ymmärrettävä vai siitä, että opettajilla ei ole selkeitä tavoitteita, joita koulukoiran kanssa tavoitellaan? Vai onko opettajille epäselvää mitä tarkoitetaan oppiainekohtaisilla ja yleisillä tavoitteilla ja mitä eroa näillä termeillä on? Olemme kuitenkin erotelleet vastausten tavoitteet yleisiin ja oppiainekohtaisiin, riippumatta siitä, kumman kysymyksen alle haastateltava on ne kirjannut. Tavoitteet ovat osittain limittäisiä, jolloin on vaikea erotella, kuuluuko jokin tavoite oppiainekohtaisiin vai yleisiin tavoitteisiin. Esimerkiksi motivaatio kuuluu yleisiin tavoitteisiin, mutta oppiaineiden tunneilla se tukee näiden aineiden oppimista ja sitä kautta sen aineen tavoitteita ja sisältöjä. Moni opettaja mainitsikin, ettei koiran läsnäolo ole edellytys oppiainekohtaisten tavoitteiden saavuttamisessa, mutta yleisten tavoitteiden saavuttamisen kautta koira tukee myös näitä tavoitteita.

Aineistomme opettajista kaikki eivät ole kirjannut tavoitteita koira-avusteiselle opetukselleen. Tavoitteiden puuttuessa voidaan pohtia, onko opettajien koiran kanssa tekemä työskentely koira-avusteista pedagogiikkaa ollenkaan. Käsitteiden määrittelyssä (kuvio 1) eläinavusteisen opetuksen määritelmänä on, että työskentely on tavoitteellista, suunnitelmallista ja dokumentoitua. Lisäksi se edistää asiakkaan eli oppilaan fyysistä, psyykkistä ja kognitiivista toimintakykyä. Tästä poikkeaa eläinavusteinen toiminta, joka on puolestaan vapaamuotoisempaa, eikä toiminta ole suunniteltua tai tavoitteellista. (Kahilaniemi 2016.) Kaiken opetuksen tulisi siis olla tavoitteellista, joten tavoitteetonta koulukoiran kanssa työskentelyä ei voida pitää opetuksena tai koira-avusteisena pedagogiikkana laisinkaan (Kansanen 2004). Tulkitsemme siis, että osa aineistomme opettajista toteuttaa koira-avusteista toimintaa koira-avusteisen pedagogiikan sijaan. Yksi

opettajista kuitenkin kertoi vahingossa huomanneensa koiran hyödyn koulussa ja perehdyttyään asiaan enemmän, päätti käydä koiransa kanssa soveltuvuuskokeessa ja työnäytössä. Näin voidaan siis päätellä, että koulukoira on hyötyä, vaikkei toiminta olisikaan alun perin tavoitteellista ja suunniteltua.

Kysymyslomakkeen tavoitteiden määrittelystä ei kuitenkaan ollut pääteltävissä, onko opettaja käynyt koiransa kanssa koulukoiraopetuksen vai ei. Vastaukset olivat suppeita ja epämääräisiä riippumatta siitä, oliko koulutusta tai millaisen koulutuksen opettaja ja koira olivat käyneet. Kolme opettajaa oli selkeästi nimennyt oppiainekohtaisia tavoitteita, esimerkiksi ”matikka: kertotaulujen oppiminen, äidinkieli: tavuista sanoihin.” Nämä kolme opettajaa olivat käyneet Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä -täydennyskoulutuksen.

Äidinkielen oppiaineen näkökulmasta koiran käytöstä lukemisen opettelussa ja harjoittelussa on paljon tutkimusnäyttöä. Esimerkiksi R.E.A.D- projekti, jossa tavoitteena on kehittää lasten lukemisen ja kommunikaation taitoja lukukoiran avulla. Projektiin liittyvän tutkimukseen osallistuneiden lasten lukutaito parani huomattavasti tutkimusjakson aikana. (Jalongo, Astorino & Bomboy 2004.) Kuusi tutkimukseemme osallistuneista opettajista mainitsi käyttävänsä koiraa lukemisen opetteluun tukena. Lukukoiran tehtävä on istua ja kuunnella, kun oppilas lukee ääneen. Koiralle on helppo lukea ääneen, koska se ei arvostele tai huomauttele virheistä.

Yleisiä tavoitteita oli selkeästi kirjattu enemmän kuin oppiainekohtaisia. Yleistä tavoitteista puhuttaessa opettajat olivat maininneet useasti motivaation. Se esiintyy perusopetuksen opetussuunnitelmassa (2014) niin yleisissä kuin oppiainekohtaisissa tavoitteissa. Motivaation on ennen katsottu olevan suhteellisen pysyvä piirre, johon ei voida vaikuttaa. Sitä joko on ihmisellä tai ei ole. Nykyään ajatellaan, että motivaatioon voidaan vaikuttaa. Yleensä motivaatio on suhteellisen lyhytkestoinen ja se kohdistuu esimerkiksi oppitunnin aiheeseen. Motivaatiosta puhuttaessa käytetään termejä ulkoinen ja sisäinen motivaatio. Koulukoira voidaan lukea ulkoisen motivaation piiriin. Koira toimii ulkoisena palkkiona, eikä oppilas välttämättä ole sisäisesti motivoitunut opiskelunsa. Selvä kuitenkin on, ettei kukaan voi olla sisäisesti motivoitunut kaikesta opiskelusta, vaan ulkoistakin motivaatiota tarvitaan. Sisäinen motivaatio on voimakkaasti harrastuspohjaista ja pohjautuu kiinnostukseen jostakin sisällöstä. Jotakin tehdään sen itsensä takia, ei ulkopuolisesta syystä. (Kansanen 2004.) Koulukoira ollessa ulkoinen

motivointikeino, voidaan päätyä myös vääränlaisiin tuloksiin. Kun koira toimii palkintona työskentelystä, voi oppilas olla huolimaton vain päästäkseen nopeasti koiran luo. Muutama aineistomme opettaja olikin maininnut haasteeksi sen, että oppilaat innostuvat koirasta liikaa, eivätkä keskity opetukseen.

Aineistosta saamamme tulokset linkittyvät toisiinsa. Tutkimuksessa suurimmaksi syyksi koulukoiran käytölle ilmeni koiran tuoma ilo. Ilo lisää kouluviihtyvyyttä ja kouluviihtyvyys taas lisää motivaatiota opiskeluun. Kun oppilas on motivoitunut opiskeluun, tapahtuu myös oppimista, jolloin päästään opetussuunnitelman ja opettajan asettamiin tavoitteisiin. Vaikka kaikilla opettajilla ei ollut selkeitä tavoitteita kirjattuna, niin heidän syynsä koulukoira toiminnalle viestivät kuitenkin, että opetussuunnitelman tavoitteita voidaan saavuttaa tiedostamattakin.

Koulukoiran tuomat haasteet

Perusopetuslaki määrää (29 §), että jokaisella opetukseen osallistuvalla oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulusta riippuen eläimen tuominen työpaikalle vaatii neuvottelua rehtorin sekä muun työyhteisön kanssa. Oppilaiden ja muun henkilöstön allergioiden selvittäminen on ensisijaisen tärkeää, jotta työskentely on turvallista. Koiran läsnäolosta koulussa on luotava säännöt ja toimintaohjeet, jotta vaaratilanteilta vältyttäisiin. (Kahilaniemi 2016.) Andersonin mukaan on tärkeää informoida koulun muuta henkilökuntaa koira-avusteisuudesta sekä sen tarkoituksesta ja tavoitteista, jotta sekaannuksilta vältytään ja kaikki osaisivat toimia parhaalla mahdollisella tavalla. (Anderson 2007.) Tutkimusaineistossamme oli mainittu haasteeksi työyhteisön ihmettely ja tietämättömyys koira-avusteista pedagogiikkaa kohtaan. Koira-avusteista työskentelyä kohtaan saattaa esiintyä skeptisyyttä ja sen ajatellaan olevan ‘turhaa hömpötyä’ tai kuvitellaan, että menetelmänä se on suunnattu ainoastaan erityisoppilaille.

Allergiat ja pelot esiintyivät aineistossa yllättävän vähän. Teoriaosuuteen nojaten yllätyimme näiden vähäisestä esiintymisestä aineistossa. Vain muutama opettaja mainitsi nämä haasteiksi koulukoiran kanssa toimiessa. Tästä voidaan päätellä, ettei haastattelemiemme opettajien kohdalle ole sattunut yhtään allergisia tai koirapelkoisia oppilaita, jolloin niistä ei ole muodostunut ongelmaa. Koira-allergisia koululaisia on

Suomessa 9-10 %, joten lähes jokaisessa koulussa voidaan kuitenkin olettaa näitä olevan (Valovirta 2014). Luultavasti kouluissa on myös osattu hoitaa koiran oleminen niin, ettei siitä koidu haittaa allergisille tai koirapelkoisille.

Koiran jaksaminen ja hyvinvointi työpäivän aikana nähtiin haasteena aineistossamme. Eläinavusteisessa työskentelyssä koiran kokonaisvaltainen hyvinvointi on tärkeää eläimen toiminnan ja työn laadun kannalta. Koiralle on hyvä järjestää lepopaikka luokkaan. Koiran työpäivät eivät saisi venyä liian pitkiksi, eikä niitä saisi olla liian usein. (Kahilaniemi 2016.) Opettajat kokivat haasteeksi lukujärjestyksen järjestämisen niin, ettei koiralle tule liian pitkiä päiviä tai hyppytunteja. Koulu on väsyttävä ympäristö koiralle ja siksi sen jaksamisesta on pidettävä hyvää huolta, myös vapaa-ajalla.

Työrauhattomuuden ilmeneminen haasteita kysyttäessä oli yllättävä tulos, sillä työrauha oli myös useasti mainittu positiivisena syynä koulukoiran käytölle. Koira siis edistää työrauhaa, mutta myös rikkoo sitä. Olisikin tärkeää pohtia, sopiiko koulukoira menetelmänä omalle ryhmälle, jos se aiheuttaa työrauhaongelmia. On yksilö- ja ryhmäkohtaista, sopiiko koulukoira juuri omalle luokalle ja sen oppilaille. Eriyttäminen ja oppilaantuntemus tässäkin kohdassa ovat tärkeitä, jotta koira-avusteinen pedagogiikka menetelmänä osataan suunnata niille oppilaille ja ryhmille, jotka siitä hyötyvät parhaiten.

6.2 Tutkimusetiikka ja luotettavuus

Tutkimusetiikan tarkoituksena on tarkastella tutkimuksen laadukkuutta, luotettavuutta, avoimuutta ja rehellisyyttä. Luotettavuutta voidaan tarkastella myös sen perusteella, tutkiiko tutkimus sitä, mitä oli luvattu (validiteetti). Tutkimuksen tulee olla myös toistettavissa tutkimuksessa olevien tietojen perusteella (reliabiliteetti). Jos etiikan normeja ei noudata, tutkimuksen luotettavuus vähenee. (Tuomi & Sarajärvi 2009.) Kvalitatiivisen tutkimuksen näkökulmasta validiteetti ja reliabiliteetti -käsitteiden käyttöä on kritisoitu, koska ne ovat syntyneet määrällisen tutkimuksen piirissä. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnista ei ole olemassa mitään yksiselitteisiä ohjeita vaan tutkimus tulee arvioida kokonaisuutena, jolloin sen sisäinen johdonmukaisuus korostuu. (Tuomi 2008.)

Sähköisessä aineistonkeruussa etuna on se, että haastattelutilanteessa mahdolliset häiritteijät karsiutuvat pois. Visuaaliset ja ei-verbaaliset tekijät, jotka tavallisessa vuorovaikutustilanteessa määrittävät valta-asemia, kuten sukupuoli, etninen tausta ja ikä, eivät ole läsnä sähköisessä kommunikaatiossa. Lisäksi haastattelu saadaan valmiiksi kirjallisessa muodossa, joten litteroinnin aiheuttama mahdollinen virheellisyys jää pois. (Kuula 2014.) Nämä lisäävät tutkimuksemme luotettavuutta. Kyselylomakkeemme alustusviestissä ilmoitimme tutkimuksen perustiedot, tutkimustarkoituksen sekä aineiston säilyttämisen mahdollista jatkotutkimusta varten. Lisäksi aineistomme kerättiin täysin anonymisti, eikä saamiimme vastauksia ole voitu yhdistää vastaajiin missään vaiheessa tutkimusta. Ainoastaan yksi opettaja oli vastauksissaan viitannut koiransa sen nimellä, joten muutimme koiran nimen, jottei opettajaa pystytä yhdistämään tutkimusaineistoon.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida Lincolnin ja Guban (1985) kehittämien käsitteiden kautta, joita ovat vastaavuus, siirrettävyys, luotettavuus ja vahvistettavuus. Vastaavuudella tarkoitetaan tulosten ja todellisuuden vastaavuutta. Siirrettävyys tarkoittaa tulosten yleistettävyyttä. Luotettavuudella tarkoitetaan reliabiliteettia eli tutkimuksen toistettavuutta. Vahvistettavuus tarkoittaa aineiston objektiivista havainnointia sekä neutraalisuuden siirtämistä tutkijasta aineistoon (Soininen & Merisuo-Storm 2009.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta ja se koskee tutkimuksen kaikkia vaiheita. Olemme selostaneet tutkimusprosessimme etenemisen yksityiskohtaisesti aineiston hankinnasta johtopäätöksiin asti. Lisäksi laadullisessa aineiston analyysissä keskeistä on luokittelujen tekeminen, jotka esitimme tutkimustulokset osiossa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007.)

Analysoimme keräämämme aineiston tarkoituksenmukaisesti aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmällä, koska se soveltuu aineiston systemaattiseen ja objektiiviseen tarkasteluun. Etenimme analyysissä Tuomen ja Sarajärven (2009) teoksen ohjeiden mukaisesti. Muodostimme tutkittavasta ilmiöstämme kuvauksen tiivistetyssä ja yleisessä muodossa mielekkäiden johtopäätösten tekoa varten. Sisällönanalyysillä tehtyjä tutkimuksia on usein kritisoitu keskeneräisyydestä, sillä tutkija on saattanut esitellä järjestetyn aineiston tuloksina ja jättänyt johtopäätökset tekemättä. (Tuomi &

Sarajärvi 2009.) Olemme pyrkineet johtopäätöksissä käsittelemään tuloksia monipuolisesti sekä puolueettomasta näkökulmasta.

Aineistomme kerättiin sähköisellä Webropol -kyselylomakkeella, joka koostui pääosin avoimista kysymyksistä. Avoimen kyselyn etuna on, että se sallii vastaajalle vapautta ja spontaanisuutta. Tämä voi näyttäytyä myös haittana, jos vastaukset ovat vaikeasti tulkittavia. Vastaukset ilmentävät vastaajien subjektiivisia kokemuksia, joita tutkija tulkitsee omasta näkökulmastaan, jolloin objektiivisuus voi kärsiä. (Soininen & Merisuo-Storm 2009.) Esimerkiksi tutkijan omalla sukupuolella, iällä tai asenteella ei saisi olla vaikutusta tutkimustuloksiin (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Laadullisessa tutkimuksessa on mahdotonta pyrkiä täysin puolueettomaan näkökulmaan, koska tutkija on tutkimusasetelman luoja ja tulkitsija. Tutkimuksemme luotettavuutta lisää se, että meitä on kaksi tutkijaa ja olemme voineet yhdessä tarkastella kriittisesti omia näkökulmiamme ja jättää ne tietoisesti tutkimuksen ulkopuolelle. Näin aineiston analyysi on tapahtunut objektiivisesti ja aineistolähtöisesti. Tämän lisäksi olemme päätyneet tutkimustuloksiin yksimielisesti.

Kvalitatiivinen tutkimus on luonteeltaan ainutkertainen, eikä se siksi ole toistettavissa sellaisenaan reliabiliteetin kontrolloimiseksi toistettujen mittausten menetelmää hyväksi käyttäen (Soininen & Merisuo-Storm 2009). Vaikka tutkimuksemme luotettavuutta heikentääkin pieni aineisto, ovat tulokset samansuuntaisia aikaisempien tutkimusten kanssa. Aineiston määrää voidaan pitää riittävä silloin, kun tutkija pystyy vastaamaan tutkimuskysymyksiinsä (Soininen & Merisuo-Storm 2009). Tutkimustuloksiamme ei voida yleistää kaikkia koulukoiran kanssa työskenteleviä opettajia koskeviksi, mutta tuloksemme on kuvaus tällä hetkellä vallitsevasta tilanteesta tutkittavien koira-avusteisessa työskentelyssä. Tutkimuksesta saatua tietoa voidaan hyödyntää koulukoiraan käyttävien opettajien ammattitaidon kehittämiseen sekä asian esille ottamiseen kouluissa ja yhteiskunnassa.

Olemme toteuttaneet tutkimuksemme hyvään tieteelliseen käytäntöön ja sen toimintatapoihin nojaten. Noudatimme rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa, niiden esittämisessä sekä tutkimuksen ja sen tulosten arvioinnissa. Suunnittelimme, toteutimme ja raportoimme tutkimuksen yksityiskohtaisesti ja tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaisesti. Olemme olleet avoimia tutkimuksen teon vaiheista, emmekä ole vääristelleet tutkimustuloksia tai

tehneet perustelemattomia havaintoja. Tutkimuksemme tuloksia ei voi pitää silkkana totuutena, vaan se on rajallinen ymmärrys tutkimastamme ilmiöstä. Tutkimustietomme voi auttaa päätöksenteossa, avata keskustelua sekä antaa ymmärrystä koira-avusteiselle työskentelylle. (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Ylänne & Paavilainen 2013.)

6.3 Lopuksi

Tutkimuksemme käsittelee luokanopettajien näkemyksiä ja käsityksiä koira-avusteisesta pedagogiikasta. Toteutimme tutkimuksen sähköisellä lomakehaastattelulla, näin tavoitimme koira-avusteista pedagogiikkaa hyödyntäviä opettajia ympäri Suomen. Analysoimme aineiston aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Tutkimuksemme koostuu 13 opettajan kokemuksista käyttää koulukoira opetuksessaan. Tutkimme opettajien syitä koira-avusteiselle pedagogiikalle, miten he hyödyntävät koira opetuksessa, mihin opetussuunnitelman tavoitteisiin he toiminnalla pyrkivät ja millaisia haasteita koira tuo työhön.

Tutkimuksemme kuvaa hyvin tämän hetken tilannetta koira-avusteisessa työskentelyssä. Tutkimuksestamme on hyötyä, kun opettajat pohtivat koira-avusteisuuden aloittamista työssään. Se antaa käsityksen siitä, millaista koira-avusteinen työskentely kouluissa on, millaisia tavoitteita toiminnalle voidaan asettaa ja miten koira vaikuttaa oppilaiden kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Tutkimuksemme antaa myös tietoa aiheesta kiinnostuneille ja auttaa asian esille nostamisessa kouluissa ja yhteiskunnassa.

Useat tutkimukseen osallistuneet opettajat olivat huolissaan siitä, ettei koulukoira-toiminnalle ole määrääviä ohjeita tai lakeja. Periaatteessa koulukoira voi toimia mikä vain koira, ilman minkäänlaista koulutusta. Opettajat kokivat tällaisen toiminnan uhkana koko koira-avusteisuudelle, koska kouluttamattoman koiran aiheuttama tapaturma tai vahingon sattuessa, on kaikkien koirien, myös koulutettujen, työ vaakalaudalla. Toimintaan kaivataan pakollinen koulutus tai soveltuvuuskoe, jotta koulukoiran kanssa osataan toimia tavoitteellisesti, turvallisesti ja eettisesti oikein.

Jatkotutkimusehdotuksena pohdimme tämän tutkimuksen laajentamista isommalle joukolle haastateltavia. Näin tutkimuksesta saisi kattavamman käsityksen luokanopettajien näkemyksistä koira-avusteisesta pedagogiikasta. Oma aineistomme jäi

suppeaksi, sillä emme onnistuneet tavoittamaan sosiaalisen median välityksellä useampia koulukoiran omistavia luokanopettajia. Koulukoirien määrä on kuitenkin jatkuvassa kasvussa ja tietoisuus aiheesta lisääntyy koko ajan. Näin ollen seuraavassa tutkimuksessa on jo varmasti helpompi saada haastateltavia. Jatkotutkimuksissa voisi olla kiinnostavaa tutkia motivaatiota laajemminkin koira-avusteisuuden näkökulmasta. Motivaatio on koulunkäynnin ja oppimisen perusta ja opetussuunnitelmassakin mainittu tärkeä periaate. Kouluviihtyvyyden ja motivaation lisääntyminen koulukoiran läsnä ollessa on yksi merkittävimmistä tutkimustuloksistamme ja siksi koemme, että olisi tärkeä tutkia koira-avusteisuutta sen kannalta.

Mielestämme aineisto mukaillee aikaisempia tutkimustuloksia. Tulokset eivät yllättäneet meitä, vaikka ennen aineiston keräämistä pyrimme välttämään hypoteesien tekemistä, etteivät omat mielikuvamme vaikuttaisi tapaamme lukea ja analysoida saamaamme aineistoa. Teoriatausta tukee aineistoamme, jonka mukaan koulukoira lisää motivaatiota, tukee työrauhaa, tuo iloa, toimii lukukoira ja toiminnallistajana erityisesti matematiikan opiskelussa ja tuo haasteita allergioiden ja pelkojen muodossa.

Koira-avusteinen pedagogiikka on menetelmä, joka voi tarjota oppilaille suuria elämyksiä ja tunteita sekä iloa ja onnistumisen kokemuksia. Koulukoira voi tarjota läsnäolollaan niin paljon positiivisia vaikutuksia, että toivomme tietoisuuden koira-avusteisesta pedagogiikasta lisääntyvän opettajien keskuudessa sekä koulutettujen koulukoirien määrän kasvavan tulevaisuudessa. Loppuun haluamme liittää yhden tutkimukseen osallistuneen opettajan kommentin, koska siinä tulee hyvin esille se, mitä koira-avusteinen pedagogiikka parhaimmillaan voi olla.

''Koira on ollut vuosien saatossa todella merkittävässä roolissa omassa luokassani. Se on meidän luokan maskotti, joka hauskuuttaa oppilaita ja opettaa oppilaita arvostamaan eläimiä ja elämää. Oma näkökulmani on se, että koira edistää oppilaiden ihmiseksi kasvamista ja kehittymistä ja koiran avulla oppilaat oppivat huomaamatta erilaisista ilmiöistä.''

LÄHDELUETTELO

Ahonen, L. 2013. Koirat kasvun ja kehityksen tukena koulussa. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 184-194.

Anderson, K.L. 2007. Who let the dog in? How to incorporate a dog into a self-contained classroom. Teaching exceptional children, 4(1) article 4. <https://pdfs.semanticscholar.org/5a1d/f2fb249b3ef267b847565139befbdad49784.pdf>. Viitattu 12.1.2019.

Alfa partners Oy. https://alfapartners.fi/elc4inavusteinen_terapiakoulutus.html. Viitattu 3.4.2019.

Beetz, A., Uvnäs-Moberg, K., Julius, H. & Kotrschal, K. 2012. Psychosocial and psychophysiological effects of human-animal interactions: the possible role of oxytocin. Frontiers in Psychology 3(234), 1–15. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3408111/pdf/fpsyg-03-00234.pdf>. Viitattu 20.1.2019.

Chandler, C. K. 2005. Animal assisted therapy in counseling. New York: Routledge.

Daly, B. & Suggs, S. 2010. Teachers' experiences with humane education and animals in the elementary classroom: Implications for empathy development. Journal of Moral Education 39 (1), 101–112.

Gee, N. 2011. Animals in the classroom. Teoksessa P. McCardle & S. McCune & J. A. Griffin & L. Esposito & L.S. Freund (toim.) Animals in our lives. Human-animal Interaction in Family, Community, and Therapeutic Settings. Baltimore, Md.: Paul H. Brookes, 117–124.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Saravaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Holopainen, P., Järvinen, R., Kuusela, J. & Packalen, P. 2009. Työrauha tavaksi. Kohtaaminen, toimintakulttuuri ja pedagogiikka koulun arjessa. Opetushallitus. https://www.oph.fi/download/121557_Tyorauha_tavaksi.pdf. Viitattu 20.3.2019.

Jalongo, M. 2006. On behalf on children. Early Childhood Education Journal 33 (5), 289-292.

Jalongo, M., Astorino, T. & Bomboy, N. 2004. Canine visitors. The influence of therapy dogs on young children's learning and well-being on classrooms and hospitals. *Early Childhood Education Journal* 32 (1), 9-16.

Ikäheimo, K. 2013A. Karvaterapiaa. Eläimen ja ihmisen suhde. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 5-9.

Ikäheimo, K. 2013B. Eläinavusteisen työskentelyn määritelmiä ja termejä (AAA ja AAT.) Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 10-13.

Intermountain Therapy Animals (ITA).

http://www.therapyanimals.org/Read_Team_Steps.html. Viitattu 17.1.2019.

Kahilaniemi, E. 2016. Eläinavusteinen interventio. Asiakkaan toiminnallisuuden tukeminen koira-avusteisin menetelmin. Tampere: Voimatassu.

Kansanen, P. 2004. Opetuksen käsitemaailma. Jyväskylä: PS-kustannus.

Klementtilä, H. 2013. Apurieläinten historiaa länsimaissa: koira, hevonen ja kissa. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 14-21.

Kihlström-Lehtonen, H. 2013. Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 88-90.

Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry.

<http://www.kasvatus-kuntoutuskoirat.fi/kasvatus-ja-kuntoutustyo/>. Viitattu 23.1.2019.

Kuula, A. 2014. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Latvala-Sillman, P. 2018. Työparina koira. Sanasilta oy.

Opetusalan ammattijärjestö OAJ.

<https://www.oaj.fi/arjessa/opetustyon-eettiset-periaatteet/opettajan-arvot-ja-eettiset-periaatteet/>. Viitattu 8.4.2019.

Opetushallitus. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

https://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf. Viitattu 16.2.2019.

Perusopetuslaki.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L3P8>. Viitattu 5.4.2019.

Rantala, T. 2000. Oppimisen iloa etsimässä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. 2013. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Sajaniemi, N. & Krause, C. 2012. Oppimisen palapeli. Teoksessa T. Kujala, C. Krause, N. Sajaniemi, M. Silvén, T. Jaakkola & K. Nyyssölä (toim.) Aivot, oppimisen valmiudet ja koulunkäynti. Neuro- ja kognitiotieteellinen näkökulma. Opetushallitus, 8-21.

Serpell, J. A. 2011. Historical and Cultural Perspectives on Human-Pet Interactions. Teoksessa P. Mc Cardle, S. Mc Cune, J.A. Griffin, L. Esposito & L. Freund. Animal in our lives. Human-Animal Interaction in Family Community, & Therapeutic Settings, 11-22.

Soininen, M. & Merisuo-Storm, T. 2009. Kasvatustieteellisen tutkimuksen perusteet. Turku: Rauman opettajankoulutuslaitos.

Tuomi, J. 2008. Tutki ja lue. Johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Valli, R. 2010. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valli, R. & Perkkilä, P. 2015. Nettikyselyt ja sosiaalinen media aineistonkeruussa. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu. Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valovirta, E. 2013. Eläinallergiat. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 48-56.

Vatanen, L. & Vesa, M. 2017. Koulukoira luokkahuoneessa: toimintatutkimus koiraavusteisen pedagogiikan hyödyntämisestä 1. luokan opetuksessa. Pro-gradu tutkielma. Tampereen yliopisto.

Zents, C., Fisk, A. & Lauback, C. 2017. Paws for Intervention. Perceptions About the Use of Dogs in Schools. *Journal of Creativity in Mental Health*. Jan-Mar 2017, Vol. 12 Issue 1, 82-98. 17p. 7 Charts.

Liite 1

Webropolin alustusteksti

Otsikko: Luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisuuden pedagogisesta merkityksestä

Kyselyn perusteella tutkimme, mikä merkitys koiralla on luokkahuoneessa ja onko siitä pedagogista hyötyä. Tavoitteenamme on selvittää, miten koira tukee oppimistilanteita ja opetusta. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu nimettömästi ja saamiamme vastauksia ei voida yhdistää vastaajaan missään vaiheessa tutkimusta. Kyselystä saamaamme aineistoa käytetään osana akateemista tutkimusta.

Anna Okkonen ja Olivia Heinonen
ankaok@utu.fi oljohe@utu.fi

Työtämme ohjaa yliopistotutkija Teija Koskela
teija.koskela@utu.fi

Facebookin alustusviesti

Hei! Onko sinulla koulukoira luokassasi ja haluaisit jakaa näkemyksiäsi siitä tutkielmaamme varten?

Olemme Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen Rauman kampuksen kaksi luokanopettaja pääaineopiskelijaa. Teemme Pro gradu -tutkielmaa koira-avusteisuuden pedagogisesta merkityksestä luokkahuoneessa. Keräämme tutkimusaineiston Webropol-kyselyn avulla, johon toivomme vastauksia alakoulujen luokanopettajilta, jotka hyödyntävät koulukoira opetuksessa.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu nimettömästi ja saamiamme vastauksia ei voida yhdistää vastaajaan missään vaiheessa tutkimusta. Kyselystä saamaamme aineistoa käytetään osana akateemista tutkimusta.

Alla on linkki kyselyyn ja vastaaminen vie aikaa noin 20 minuuttia. Toivomme vastauksia 27.1. mennessä.

Terveisin
Anna Okkonen ja Olivia Heinonen
ankaok@utu.fi oljohe@utu.fi

Työtämme ohjaa yliopistotutkija Teija Koskela
teija.koskela@utu.fi

Saatekirje sähköpostiin

Otsikko: Pro gradu -tutkielma koulukoirista

Hei!

Olemme Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen Rauman kampuksen kaksi luokanopettaja pääaineopiskelijaa. Teemme Pro gradu -tutkielmaa koira-avusteisuuden pedagogisesta merkityksestä luokkahuoneessa. Keräämme tutkimusaineiston Webropol-kyselyn avulla, johon toivomme vastauksia alakoulujen luokanopettajilta, jotka hyödyntävät koulukoira opetuksessa.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu nimettömästi ja saamiamme vastauksia ei voida yhdistää vastaajaan missään vaiheessa tutkimusta. Kyselystä saamaamme aineistoa käytetään osana akateemista tutkimusta.

Alla on linkki kyselyyn ja vastaaminen vie aikaa noin 20 minuuttia. Toivomme vastauksia 27.1. mennessä.

Terveisin

Anna Okkonen ja Olivia Heinonen
ankaok@utu.fi oljohe@utu.fi

Työtämme ohjaa yliopistotutkija Teija Koskela
teija.koskela@utu.fi

Liite 2

Luokanopettajien näkemyksiä koira-avusteisuuden pedagogisesta merkityksestä

Kyselyn perusteella tutkimme, mikä merkitys koiralla on luokkahuoneessa ja tavoitteenamme on selvittää, miten koira tukee oppimistilanteita ja opetusta. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu nimettömästi ja saamiimme vastauksia ei voida yhdistää vastaajaan missään vaiheessa tutkimusta. Kyselystä saamaamme aineistoa käytetään osana akateemista tutkimusta.

Anna Okkonen ja Olivia Heinonen
ankaok@utu.fi oljohe@utu.fi

Työtämme ohjaa yliopistotutkija Teija Koskela
teija.koskela@utu.fi

1. Näitä vastauksia saa käyttää osana akateemista tutkimusta.

kyllä

ei

2. Mikä on koulutuksesi?

3. Kerro työskentely-ympäristöstäsi.

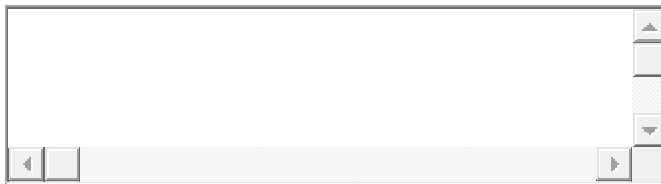
4. Millä luokilla olet työskennellyt koiran kanssa?

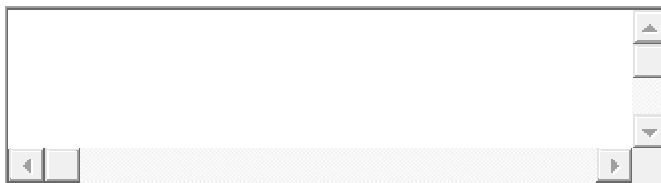
5. Kuinka kauan olet käyttänyt koiraa opetuksen tukena?

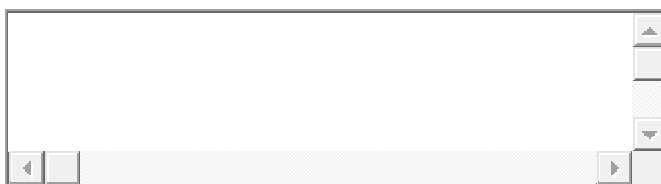
6. Miksi käytät koiraa opetuksessa?

7. Oletko käynyt koirasi kanssa jonkin koulutuksen, joka antaa valmiuksia koulussa toimimiseen? Minkä?

8. Kuinka usein koira on opetuksessa mukana? Esimerkiksi joka päivä vai muutaman tunnin viikossa?

9. Missä oppiaineissa käytät koiraa? Voit valita useamman vaihtoehdon

- Äidinkieli
- Matematiikka
- Ympäristöoppi
- Uskonto
- Elämäkatsomustieto
- Musiikki
- Kuvataide
- Käsityö
- Liikunta
- Yhteiskuntaoppi
- Ruotsi
- Englanti
- Muu, mikä?

10. Miten hyödynnät koiraa eri oppiaineissa? Kerro esimerkein millaisia tehtäviä koiria tekee oppilaiden ja opettajan kanssa.

11. Mitä oppiainekohtaisia tavoitteita koiria mielestäsi edistää? Perustele vastauksesi.

12. Millaisia muita taitoja koiran kanssa toimiminen koulussa edistää?

13. Tuoko koiria joitakin haasteita opettamiseen tai oppilaiden oppimiseen? Millaisia?

14. Haluatko kertoa vielä jotakin lisää koulukoira-toiminnasta?

Kyselyyn ja tutkimukseen liittyvissä kysymyksissä otathan meihin yhteyttä sähköpostitse!

Osallistumisesta kiittäen Anna Okkonen ja Olivia Heinonen